The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Editorial and Business Office: 491 College St.,
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — K. Ķezbers,
2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
WEDNESDAY, APRIL 21, 1965.

LATVIJA AMERIKĀ

32. N-RS. TREŠDIEN, 1965. GADA 21. APRĪLIS. 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. Irbe, 4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A. Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

4, 5, 6

Vikings Čikagā un Ņujorkā

ZVIEDRU PROFESORS B. NĒRMANS POLITISKĀ KONFERENCĒ ČIKAGĀ UN PIE BALTIEŠIEM ŅUJORKĀ

Uzturoties Ņujorkā, Baltijas komitejas Zviedrijā priekšsēdis un Baltijas jūras apvienības prezidents prof. Birgers Nērmans 7. aprīļa vakarā bija Baltijas brīvības padomes viesis un runāja par Baltijas jūru un tās valstu apvienošanu, bet Baltijas komitejas Zviedrijā sekretārs A. Horms, arī viesis no Stokholmas, sniedza informāciju par baltiešu organizāciju sadarbību Skandināvijā. Prof. B. Nērmans uzturēšanās laikā Ņujorkā apspriedās arī ar baltiešu brīvības komitejām un piedalījās Eiropas apspiesto tautu asamblejas ģenerālkomitejas sēdē. Baltijas brīvības padomes un ACEN viesim par godu rīkotā mielastā ACEN prezidents V. Germeji pasniedza prof. B. Nērmanam atzinības velti — visu apspiesto nāciju nacionālos standartiņus pieniņas plāksnē.

„Rietumu politika un Austrumeiropa" tā saucās konference, kuras dēļ baltieši dabūja redzēt savu Zviedrijas draugu prof. Birgeru Nērmanu Čikagā. Konferencē piedalījās vairāk par 100 Eiropas un Amerikas lietpratēju ārpolitikas jautājumos. Kā pats prof. Nērmans teica, šai konferencē tikās pasaules klases personības, un, ja arī tās dažkārt pārstāvēja pilnīgi pretējas domu ievirzes, diskusiju iešķeltās dzirkstis tomēr visiem klātesošajiem bija ieguvums.

Par vienu no galvenajiem pārrunu tematiem izvirzījās krievu-ķiniešu plaisas nozīme. Kad Ārpolitikas asociācijas loceklis Džons C. Kampbells no Ņujorkas un agrākais ASV ārlietu ministrijas konsultants prof. Filips Moselijs (Kolumbijas univ.) bija izteikušies par atkušņa zīmēm padomijā, viņiem oponēja prof. Barijs Farrells (Northwestern univ.) un prof. Gerhards Nīmeiers (Notre Dame univ.), norādot, ka šķietamās maiņas padomju politikā un krievu domāšanas veidā nenozīmē šīs iekārtas evolūciju virzienā uz ciešamāku sistēmu, ar kuŗu brīvā pasaule varētu uzturēt draudzīgas attiecības. Arī prof. Boriss Meisners (Ķelnes univ.), kam Eiropā neapstrīdamas autoritātes slava komūnisma jautājumos, piekrita, ka komūnistu mērķis pārņemt pasauli palicis nemainīts, lai cik dedzīgi krievi un ķinieši arī strīdētos par metodēm, kā to panākt. „Koeksistences politika, kas atstāj tik miermīlīgu iespaidu," viņš teica, „neatturēja Chruščovu no Berlīnes mūŗa uzcelšanas un raķešu bazes ierīkošanas Kubā." Prof. Meisners arī norādīja, ka 1961. g. komūnistu partijas programmu, ko detaļās savā laikā izskaidrojis pats Chruščovs, pieņēmuši par savu arī viņa pēcnieki — tagadējie valdnieki Kremlī. Tur uzbrukts „revizionismam" un „buržuāzismam" kā galvenajām briesmām, kas draud komūnisma kustībai šodien, jo revizionisti noliedzot vēsturisko sociālistiskās revolūcijas un proletāriāta diktātūras nepieciešamību. Pēc prof. Meisnera domām plaisa Maskavas un Pekingas starpā cēlusies nacionālo interešu sadursmes dēļ: Kremlis uzņēmies komūnistu pasaules vadītāja lomu, tai pašā laikā nespēdams piepildīt ķiniešos iedegtās cerības, it sevišķi saimnieciskā uzplaukuma ziņā. Šis nacionālo interešu konflikts drīz pārvērties par ideoloģisku plaisu. Pēc Maskavas viedokļa pasaule sadalīta „sociālistu" un „kapitālistu" zemēs, ko mēs saucam par austrumu un rietumu blokiem; bet Maotsetungs galvenokārt uzsveŗ rietumu pusē atrodošos zemju attieksmes savā starpā, iedalīdams tās „bagātās" un „nabagās" zemēs. Viņš pat izkalis tezi par divām vidus zonām un aicinājis šīs zonas sadarboties pret citiem pasaules spēkiem. Vienā ietelp jaunās zemes, kas attīstās Ķīnas vadībā, bet otrā „kapitālistu" spēki

(Nobeigums 8. lpp.)

DV Kanadas valdes kultūras daļas vadītājs O. Klavenieks, atvadoties no ģenerāļa O. Dankera, noliek vainagu. Foto K. Puriņš

Ģen. Dankers pēdējā gaitā

Viena vienīga nedēļas nogale rāvusi smagus robus mūsu varoņu rindās — trīs sekojošās dienās miruši trīs Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieri un Latvijas armijas augstākie virsnieki: 9. aprīlī Bostonā miris pulkvedis Ernests Kreišmanis, 10. aprīlī Sakramento — pulkvežleitnants Pēteris Penčuks un 11. aprīlī Grand Rapidos — ģenerālis Oskars Dankers.

Grand Rapidos ģenerālis O. Dankers kopā ar ģimeni ieradās no Vācijas 1957. gadā un, kaut jau toreiz pilnīgi zaudējis acu gaismu, apbrīnojami pacietīgi panesa savu likteni. Reti bija sarīkojumi un sanāksmes, kuros ģenerālis nebūtu piedalījies. Vai tās bija Zemnieku dienas, jaunatnes salidojumi, Daugavas vanagu svētki ... — visur tas bija klāt, ASV un Kanadā. Viņš nešķiroja nedz draudzes, nedz baznīcas, bet personīgi, lielas, tomēr vislabāk jutās bijušo cīnītāju vidū.

Nelaika šķirsts līdz 14. aprīlim bija novietots Eddebines bēru namā, no kurienes to pārveda uz Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes dievnamu, kur notika izvadīšanas dievkalpojums, kuru vadīja māc. Kr. Hermanis un māc. J. Lazda. Pie šķirsta, kas bija klāts ar Latvijas karogu un uz spilvena bija redzamas daudzās goda zīmes, stāvēja lāčplēšu, virsnieku, veco strēlnieku, korporācijas Sidrabenia un skautu goda sardzes; visapkārt ziedi un atkal ziedi. 15. aprīlī plkst. 2 dienā pie baznīcas pēc izvadīšanas sākās pēdējais ceļojums uz Vudlauna kapsētu, piedaloties ļoti daudziem pavadītājiem. Kapsētā garīgās funerālijas izpildīja abu draudžu mācītāji, bet atvadvārdus teica un vainagus nolika gara virkne delegātu un organizāciju pārstāvju. Krāšņu vainagu bija gādājusi Lāčplēšu kara ordeņa kavalieru biedrība, kuru nolika plkv. R. Vēliņš, 7 Siguldas kājnieku pulka piemiņas fonda — T. Miezītis, Latviešu veco strēlnieku biedrības — A. Eversons — korporācijas Sidrabenia — Ed. Lapiņš, latviešu kara invalidiem — A. Laukvīrs. Virsnieku apvienības Kanadā — J. Smits, Latvijas karaskolu beigušo virsnieku apvienības kopas Mičiganā — J. Radziņš, Kanadas Daugavas vanagiem un Kurzemes cietokšņa aizstāvjiem — O. Klavenieks, DV apvienības Kalamazū — A. Minka, DV apvienības Grand Rapidos — A. Barkāns, Latviešu skautu priekšnieks A. Grigors, Grand Rapidu latviešu biedrības — J. Brūns. Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes prof. O. Jirgensons, Vienības draudzes— inž. O. Leimanis, Latviešu katoļu draudzes, bīskapa J. Rancāna un draudzes prāvesta St. Matīsa — V. Tarbūnas, Skrundas skautu un gaidu vienībām un vecāku padomēm — E. Avots, ALJAs tās priekšsēdis L. Kalniņš, bet no draugiem — skolot. M. Lesniece. Dēls Kārlis aizgājējam līdzi saujā bija devis Latvijas smiltis, tā vislabāk raksturojot mirušā pieķeršanos Latvijas zemei un ticību tai. Pēc sēru brīža kapsētā Grand Rapidu latviešu biedrības namā bija klāts bēru galds, par ko bija rūpējušās draudžu, latviešu biedrības u. c. organizāciju dāmas, galveno smagumpunktu iznesot vanadzēm. Izvadīšanas organizātorisko pusi arī kārtoja DV apvienība, kas pašreiz ir prezidējošā organizācija Grand Rapidos, sadarbībā ar draudzēm un citām organizācijām.

V. Zirnītis

ASV latviešu aktuālitātes

Baltiešu komiteja ASV (Joint Baltic American Committee) savā 13. aprīļa sēdē Vašingtonā apsprieda galvenokārt jautājumu, kā visiespaidīgāk varētu pasaulei parādīt un atzīmēt jūnija traģiskos notikumus priekš 25 gadiem, kad Pad. savienība okupēja Baltijas valstis un iznīcināja to brīvību un neatkarību. Komiteja vienojās, ka jūnijā piemērotā dienā organizējama Baltijas valstu diena ASV kongresā, kurā Kongresa locekļi savās runās pieminētu baltiešus, bet baltiešu garīdznieki ar svētbrīžiem ievadītu Senāta un Tautas vietnieku nama sēdes. Šai dienā baltiešu pārstāvjiem panākama pieņemšana pie ASV prezidenta vai valsts sekretāra, kas saņemtu baltiešu iesniegumus. Pēc tam tai pašā dienā organizējama preses konference, ieaicinot tajā brīvās pasaules preses iespaidīgākos pārstāvjus. Baltiešu visu konfesiju garīdznieki un draudzes bez konfesiju izšķirības aicinātas ieslēgties ar aizlūgumiem par šo tautu piederīgajiem dzimtenē un izsūtījumā, arī amerikāņu draudzes aicināmas

BALTIEŠU KOMITEJA GATAVO PROTESTU PRET LATVIJAS OKUPĀCIJU. — ĪPAŠA BALTIEŠU KOMITEJA FILADELFIJĀ. — BALTIEŠU SIEVIEŠU PADOMĒ PREZIDĒ LATVIETE. — VAIRĀK PAR 70.000 DOLARIEM APRŪPEI.

bez konfesiju atšķirības pievienoties šiem aizlūgumiem, informējot visus par notikušo traģēdiju un varas aktu priekš 25 gadiem, lai tā atkal pievērstu sabiedriskās domas un attiecīgo iestāžu uzmanību šim vēl arvien nenokārtotajam starptaut. tiesību pārkāpumam, noziegumam pret cilvēcību un baltiešu tautu ciešanām, reizē ar to prasot Baltijas valstu atbrīvošanu. Katoļticīgie baltieši lūgs pāvestu dot gadījumam piemērotu vēstījumu. Visas baltiešu organizācijas ASV dažādajās vietās aicinātas jūnijā noorganizēt iespaidīgu protesta akciju, piemērojot tās raksturu un laiku vietējām iespējām un apstākļiem. Baltiešu komiteja no savas puses centīsies gādāt par piemērotiem informācijas materiāliem.

Komiteja nolēma, ka jākāpina pūles, lai ASV kongresā nodibinātu pastāvīgu apspiesto tautu komisiju, ko atbalsta daudzi abu partiju deputāti, bet kuras radīšanu censās aizkavēt ASV ārlietu ministrija. Tādēļ nepieciešams darīt iespējamo, lai ASV prezidents arī šogad izsludinātu likumā paredzēto apspiesto tautu nedēļu jūlija trešā nedēļā, un lai atsevišķajās vietās baltieši kopā ar citām tautībām piemēroti atzīmētu šo nedēļu. Visu trīs baltiešu tautu centrālās organizācijas iesniegumos Senāta ārlietu komisijas priekšsēdim Fulbraitam jau norādījušas uz ... kām, kādas varētu būt ASV un Pad. savienības konsulārā nolīguma ratificēšanai pašreizējā formā. Līdzīga satura iesniegumu ārlietu komisijā vienojās iesniegt arī Baltiešu komiteja. Jautājumā par Baltijas valstu jautājuma pacelšanu Apvienotajās nācijās, par ko iestājas gandrīz 100 Tautas vietnieku nama deputātu un senātoru, Baltiešu komiteja atzina, ka šo problēmu gan jāpētī, bet no pārsteidzīgas rīcības vēl jāatturas, kamēr šim jautājumam AN nav paredzams labvēlīgs vairākums. Pārsteidzīga rīcība nozīmētu svarīgu zaudējumu, ne ieguvumu, jo noraidīšanas gadījumā Pad. savienība varētu atsaukties uz to, ka AN atzinušas Baltijas valstu okupāciju, kamēr pagaidām šāda negātīva AN atzinuma vēl nav.

Baltiešu komitejas vadību šai sēdē no līdzšinējā priekšsēža J. Kangura (igaunis) rotācijas kārtībā pārņēma ALAs priekšsēdis prof. P. Lejiņš. Bez viņa komitejas sēdē no latviešu puses vēl piedalījās ALAs ģenerālsekretārs B. Albats.

(Nobeigums 5. lpp.)

Kosigins brīdina ASV

DIENVIDVIETNAMAS MILITĀRISTI PRASA AMERIKĀŅU KĀJNIEKU IESAISTĪŠANU CĪŅĀ PRET KOMŪNISTU PARTIZĀNIEM

Pagājušās nedēļas otrā pusē bija iemesls sākt domāt, ka ASV un Pad. savienība pieņems piekāpīgāku politiku Vietnamā, nonākot pie miera sarunām. Saigonas ģenerāļi miera sarunu sākumu saredz vienīgi pēc kaŗa darbības pastiprināšanas. Amerikāņu un dienvidvietnamiešu gaisa uzbrukumi pret komūnistu partizānu koncentrējumiem Dienvidvietnamā un uzlidojumi Ziemeļvietnamai esot tiktāl iedragājuši ienaidnieka morāli, ka pietiktu vienīgi ar amerikāņu kājnieku tiešu iesaistīšanu cīņās, lai piespiestu komūnistus uz sarunām. Divās bazēs netālu no Ziemeļvietnamas robežas amerikāņiem stacionēti 8000 flotes kājnieku, kuŗu acumirkļa vienīgais uzdevums ir abu bažu apsardzība pret eventuālu komūnistu uzbrukumu.

Bet cerībām uz sarunām Vietnamas kaŗa pārtraukšanai nedēļas nogalē pārvilka svītru Pad. savienības ministru prezidents Kosigins. Pirms viņa runas situācija kaŗa pārtraukšanai bija samērā labvēlīga. Tās pamatā atradās atgriešanās pie 1954. gada Ženēvas konferences lēmumiem, kas bija kopīgs punkts kā ASV prezidentam Džonsonam, kas piedāvāja beznoteikumu sarunas, tā Ziemeļvietnamas prezidentam Hočiminam.

1954. gada konferenci pieprasīja Francija, pēc astoņu gadu bezsekmīgas cīņas pret vietnamiešu komūnistiem. Šai nesekmīgajā mēģinājumā noturēties Indoķīnā franči zaudēja 172.000 kri-

(Nobeigums 8. lpp.)

Andris Vildogs

Kāda ir mūsu jaunatne?

I

Par latviešu jaunatni vienmēr daudz runāts, rakstīts un debatēts. Tā arī pareizi, jo jaunatne dabiskā kārtā ir tā, kas nomaina iepriekšējo ģenerāciju, pārņem tās uzdevumus un pienākumus tautas un valsts dzīvē un veido tos tālāk. Tādēļ jaunatnes jautājums vienmēr bijis un būs viens no svarīgajiem un nozīmīgākajiem, jo no jaunatnes atkarājas katras tautas uzplaukums vai lēna bojā eja.

Par jaunatni, kas aug mūsu okupētajā dzimtenē, mēs dabiski interesējamies ļoti, kaut arī par to debatējam mazāk nekā par mūsu trimdas jaunatni. Mēs esam nākuši pie atziņas, ka latviešu jaunatne dzimtenē visumā tomēr ir nacionāla un nepakļaujas okupantu pārkrievošanas centieniem un neaug komūnisma mērķu virzienā, kaut ārēji arī jaunieši spiesti izlikties savas jau tā pieticīgās eksistences nodrošināšanai. Šo savu atziņu mēs uzskatām par aksiomu, tādēļ tā mūs nomierina. Vai šis novērtējums pareizs, — šis jautājums aksiomas priekšā atkāpjas. Varbūt mūsu atziņa pareiza, varbūt — maldāmies. Aksiomu tomēr esam radījuši, tā mūs nomierina, kaut tā būtu pašapmānīšanās.

Turpretim jautājumu par latviešu trimdas jaunatni mēs esam atzinuši par problēmu, pat par smagu problēmu, kas rada nopietnas rūpes un prasa steidzamu atrisinājumu. Tādēļ par trimdas jauniešiem raksta vai ik numurā mūsu svešuma dzīves laikraksti, par tiem runā sarīkojumos un konferencēs. Domas visumā dalās.

It sevišķi pēdējos mēnešos — pēc I Eiropas latviešu dziesmu svētkiem Hamburgā — uzvirmojušas runas par to, kur trimdas jaunatne labāka un nacionālāka — Eiropas vai Amerikas kontinentā. Eiropas latviešiem Amerikas jaunieši liekas kā no tālas planētas nākuši, kuŗiem vairs pavisam maz latviskā kā stājā un runā, tā arī ģērbā un izrīcībās. Amerikas tautieši Eiropas latviešu jauniešus savukārt uzskata par stipri atpalikušiem, — ne tikai laika garam, bet arī latviskajā stājā, valodā, uzvedībā. Debatēs vēl nav iejaukta Austrālijas latviešu jaunatne, tādēļ būtu, varbūt, pamatoti jautāt: kāda tā ir Eiropas un Amerikas latviešu vērtējumā un ko Austrālijas tautieši domā par Eiropas un Amerikas trimdas jauniešiem? Liekas, te pacelsies trešais lielums, kas par labākajiem atzīs savus jauniešus un par atpalikušākajiem un no latviskuma ceļa vistālāk novirzījušamies abu pārējo kontinentu jaunos tautiešus. Un — tas ir saprotami, pat gluži dabiski: mēs nu reiz dzīvojam un esam pamazām ieauguši sava kontinenta garā, reizē ar to attiecīgi pārveidojušies, kādēļ labāk saprotam savā apkārtnē esošos jauniešus un atzīstam tos par nacionālākiem un uzvedībā un izrīcībās pārākiem, jo taču tie visvairāk līdzinās mums pašiem! Patiesību te meklēt ir veltīgi, jo katrs vērtējums un katra uztvere, lai cik objektīvi arī būtu meklēta un izteikta, tomēr ir un paliek tikai subjektīvs spriedums, kas izriet no paša būtes, domām, pārliecības un īpatībām. Esmu svēti pārliecināts, ka vislatviskākā, nerunājot par okupēto dzimteni, joprojām ir un paliks Eiropas trimdas jaunatne, jo Latvija atrodas Eiropā, tādēļ Eiropas mentālitāte reizē ir arī latviešu mentālitāte. Noteikti atzīstu šo savu vērtējumu par objektīvu, jo tā patiešām domāju bez mazākajiem blakus apsvērumiem un ar visstingrāko kritisko pieeju Eiropas latviešu jauniešiem, saskatot tajos pat daudz negātīvā. Bet — absolūtas objektīvitātes nav un nekad nebūs. Tādēļ arī šis vērtējums ir tikai subjektīvs, jo Amerikas un Austrālijas kontinentu tautieši noteikti būs citos ieskatos un pārliecībā. Tādēļ lieki šajā jautājumā šķēpus lauzt.

Daudz nozīmīgāk liekas iedziļināties jautājumos, kas attiecas uz mūsu trimdas jaunatni vispār, nešķirojot to pa atsevišķām zemēm un kontinentiem. Arī te domas dalās. Daļa domā, ka jaunatne visumā atraujas no latviskā celma un noskatās ar vieglu vīpsnāšanu uz visu, ar ko mēs, vecākā un vidējā paaudze, lepojamies kā ar savām latviskajām tradicijām nacionālo stāju un dzimtenes mīlestību. Citi domā, ka jaunatne aug pārgudra un vecāko paaudzi „neņem par pilnu," kādēļ norobežojas un neapmeklē mūsu organizāciju sarīkojumus, jo tos taču organizē un vada salkani sentimentālie veči, kas turpina dzīvot pagātnē. Un atkal citi atzīst, ka vecākā ģenerācija pati vainīga, ja jaunatne atraujas malā un veido paša savu dzīvi un gaitas, kuŗas vecākajiem liekas nesaprotamas, jā — pat nosodāmas; vecākā paaudze vainīga tāpēc, ka nav laikus devusi jaunatnei vajadzīgo piemēru, bet ja tomēr, tad — sliktu.

Kam taisnība? Liekas, ka zināma taisnības kripatiņa ir visiem — kā dažādo vecāko paaudzes viedokļu aizstāvjiem, tā arī tikpat dažādajiem jauniešu pretargumentiem. Kā viena, tā otra puse aizmirst, ka apstākļi un pasaule nedaudzos gadu desmitos spēji mainījusies, un šodienas dažādās paaudzes augušas un uzskatus veidojušas citā pasaulē un laikā. Šodien jaunietis nespēj saprast mūsu vectēvus, kas asarām acīs dziedāja Līventāla „Matīsiņam cūkas ganot" un ilgojās pēc visniecīgākās skolas izglītības, trūcīgo dzīvi uzskatot par pašsaprotamību. Šodienas jaunietim izglītība ir pašsaprotamība, tāpat kā visumā pārtikuša un ērta dzīve. Un gados vecākie cilvēki savukārt nespēj saprast, kā šodienas jaunietis var nedomāt un nejust tā, kā domājām un jutām Latvijas īsajā neatkarības laikā, piemirstot, ka lielais latviešu trimdas jaunatnes vairums šo laiku nav piedzīvojis, dziļi dvēselē uzsūcis un sirdī ieslēdzis.

Dzirdētas arī domas, ka trimdā starp jaunatni un veco paaudzi pastāv zināma cīņa un nevēlēšanās iet kopēju ceļu. Var, liekas, ar lielu noteiktību teikt, ka šāds uzskats ir pārāk pārspīlēts. Nav nedz kādas cīņas, nedz negribēšanas iet kopēju ceļu. Ja pastāv kāda nopietnāka plaisiņa, tad to, liekas, veido vienīgi otras paaudzes izprašanas un saprašanas trūkums. Tādēļ jāmēģina otru pusi patiesi izprast, lai saprastos. Tad saprašana un saprašanās būs tā burvju rīkstīte, kas visus uzvedīs uz kopēja ceļa un visus vienoti uz kopēju mērķi vedīs.

Daugavas Vanagu organizācija pēdējos gados atcerējusies jaunatnes jautājuma izšķirīgo nozīmi, kādēļ dara tagad iespējamo jauniešu organizāciju un jaunatnes vispār atbalstīšanā, bet ar mazsaprotamu novēlošanos sākusi arī domāt, kā jauniešus iesaistīt organizācijas rindās un tā sev sagatavot jauno maiņu.

(Nobeigums sekos)

LATVIJA
AMERIKĀ

32. N-RS. TREŠDIEN, 1965. GADA 21. APRĪLIS.

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3329;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1740 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Žanis Zentiņš, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont.; tālr. 535—1470.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Ceļš uz Rīgu ved caur Eiropu

Mūsu nacionālie mērķi, laikam ejot, paliek svēti un nemainīgi — brīva, demokratiska Latvijas valsts. Taču, ja salīdzinām mūsu trimdas sākuma gadus un vērojam notikumu norisi pasaulē tagad, tad redzama liela starpība. Mūsu cerības saistījās ar iespējamām pārvērtībām Austrumeiropā, kas būs dibinātas uz militārā līdzsvara pārmaiņām pasaulē. Tomēr jaunie un drausmīgie ieroči padarījuši gandrīz neiespējamu robežu pārkārtošanu ar varu. Neviena puse neriskē zaudēt visu, lai gūtu kādas mazas priekšrocības sev. Otras tautas labā, tāpat kā agrāk, neviens nevēlas doties cīņā. Tāda ir pasaules nostāja, un to nevar grozīt ne mūsu asaras, ne īgnums.

Tomēr šis bēdīgais konstatējums vēl nenozīmē, ka brīvību zaudējušajām tautām jāaprok pēdējās cerības. Divdesmit gadu laikā, kopš atrodamies trimdā, mūsu tēvzemes apspiedēji gan izcīnījuši vienu otru diplomātisku kauju, kuras iznākumā krievu imperija it kā guvusi lielākas priekšrocības, bet šai pašā laikā pavisam neparprotami atklājies, ka komūnistiskā kustība, kura gribēja pakļaut sev visu pasauli, sākusi dalīties frakcijās, kuras viena otru apkaro. Neuzticība pašu komūnistu starpā dažkārt ir tik liela un nacionālās problēmas atsevišķo komūnistisko valstu starpā tik pretrunīgas, ka var runāt jau par komūnisma ideoloģijas bankrotu.

Šis apstāklis arī latviešu trimdiniekiem paver ne vien jaunas iespējas, bet uzliek arī lielu atbildību. Turpinot iedzīvināt savus nacionālos centienus, mēs vairs nevaram gaidīt sekmes, rīkojoties pēc 1955. vai 1960. gada nospraustajām vadlīnijām. Mēs nedrīkstam vairs komūnistisko valstu bloku uzlūkot kā viengabalainu vienību, mēs nedrīkstam visas satelītu zemes mērīt ar vienu mēru. Tā būtu liktenīga kļūda.

Polijā, Rumānijā un Ungārijā, zināmā mērā arī Čechoslovakijā, ir skaidri saskatāma tendence raisīties vaļā no Maskavas vadības i saimnieciskā, i kultūras laukā. Šī raisīšanās vaļā turklāt notiek pretēji Maskavas gribai. Bet, būdama aizņemta ar ķīniešu problēmu, Pad. savienība vairs nespēj pilnīgi uzspiest savu varu satelītiem. Tas ir fakts, kuru nebija paredzējis neviens valstsvīrs. Ar šo attīstību nebija rēķinājušies arī Kremļa saimnieki.

Protams, Baltijas valstīm pagaidām nav pat satelītu priekšrocību. Tām nav nekādu iespēju vest atklātu politiku pret Krieviju, kā to dara Rumānija un Polija, bet tas vēl nenozīmē, ka visas apakšzemes urgas Baltijas jūras krastā būtu jau aizsalušas. Nacionālo domu strauti Latvijā gan neburbuļo tik pavasarīgi strauji kā satelītu zemēs, tomēr arī Latvijā, īpaši kultūras dzīvē, ir saskatāmas parādības, kuras rada poļu un ungāru centieniem.

Nepārspīlēsim šo attīstību, neliksim visas savas cerības tikai uz nacionālo pretestību, taču šī pretestība ir vienīgā atombumba, kura tuvākajos gados var eksplodēt un izraisīt milzīgus zemes nogruvumus. Citas nav. Tādēļ, plānojot savas rosmes, ieskaitļosim tajās arī kādu daļu savas uzmanības un līdzekļu augšā minētajai vajadzībai. Tas būs ne vien piesardzīgi, bet arī gudri.

Dzīve pamazām pāraug pāri doktrinām, un nacionālisma izraisītas jūtas ņems virsroku pār internacionālismu. Šai sakarā internacionālismu gan nevajadzētu nostādīt līdzās Eiropas integrācijai un Eiropas tautu centienu saskaņošanai. Eiropa ir visvairāk cietusi, tādēļ arī tai ir jāliek lietā visneparastākie līdzekļi, lai atgūtu zaudētās pozicijas. Turklāt jāņem vērā, ka Eiropa nebeidzas pie Vīnes vai Lībekas. Eiropas vienības centieni ir pamatā arī visām nacionālajām tendencēm Austrumeiropā.

Būtu vislielākā aplamība, ja mēs, latvieši, turēdami par nemainīgām 1955. gada vadlīnijas, ignorētu notikumu norisi un tīšu prātu nostātos nomaļus. Mūsu brīvība ir Eiropā zaudēta, un tikai Eiropai atgūstot vienību un varu, mēs varam cerēt arī uz savu brīvību. Cita ceļa nav bijis un nebūs. Ceļš uz Rīgu ved caur Eiropu.

Pēteris Aigars

Latvijas Baraba atkal runā

Vilhelms Munters slavē krievu sādžinieku dzīvesveidu kā jauno dzīves stilu. — Kamēr krievietes tikai staigā pa ielām un dzīvo labākajos dzīvokļos, latviešu sievietes tiek nežēlīgi izmantotas. — Bērni atrauti no vecākiem, sadzīti bērnu dārzos un silēs. — Munters pērnā vasarā tīksminājās ap 3 kviešu miltu maisiem Bulduros, lai reiz varētu izcept pankūkas. — Krievu Latvijā pieaudzis no 233.000 uz 556.000.

Publicists Žanis Unāms savā jaunākajā grāmatā „Dzīvā Latvija" nosaucis Latvijas kādreizējo ārlietu ministru Vilhelmu Munteru par Latvijas Barabu — nodevēju. Šis epitets Munteram arī patiešām piestāv, ja ielūkojamies viņa tagadējā propagandista darbā. Tas nav vairs lepnais ministrs, bet padomju iztapoņa augstākajā pakāpē. Savā melu brošūrā „Pārdomas" viņš vēl cildināja Chruščovu kā gudrāko valstsvīru. Tagad Munteram uzdots cits temats: rakstīt par baltajiem kviešu miltiem, dzīvokļiem un izglītību. Tie ir tik ļoti sasāpējuši padomju dzīves jautājumi, ka „gudrajam" Munteram nu jāpārliecina emigranti, ka viņi šajos jautājumos nav pareizi informēti.

Vladimirā V. Munters dzīvojis kopā ar 6 krieviem vienā dzīvoklī; varbūt pat vienā istabā, jo izvairījies par to tuvāk izteikties. No cietuma izlaists, viņš tur juties lieliski, jo iemācījies krievisko dzīves stilu: dzīvot visiem vienā telpā, pat kopā ar mājlopiem — cūkām, zosīm u.t.t. Krievu sādžas ar šo iekārtu pazīstamas visā pasaulē, jo nekur citur cilvēki tā nedzīvo.

Šo sādžinieku garu un stilu, kuru okupanti nu uzspiež arī latviešu tautai, V. Munters kvēli aizstāv. Viņš naīvi slavē lielo celtniecību apkārt Rīgai un citām pilsētām, bet ne ar vārdu nesaka, ka apdraudēta latviešu tauta, ka notiek tās sistēmatiska izkliedēšana un pārkrievināšana. Ka vajadzīgi jauni dzīvokļi, tas skaidrs un saprotams visiem, tikai tos neceļ latviešu strādniekiem, bet gan krieviem un citiem austrumniekiem. Statistika rāda, ka Latvijā krievu pieaudzis no 233.000 (1939. gadā) uz 556.000. Tādēļ krieviem jāgādā dzīvokļus, kamēr latviešus izsūta uz tāliem apgabaliem padomijā vai spiež saspiesties.

Atgriežoties no Pad. savienības Rīgā, Munters dzīvojis kopā ar 6 citiem cilvēkiem, bet nemin ne vārda par savu sievu un dēlu, kas bijis ar kašķi apmeties un gājis pie paziņām ubagot kādu kreklu. Kā saka, ušu apsēsti, Munteri ieradušies no „paradīzes" Rīgā cerībā še atrast cilvēciskāku dzīvi. Bijušais ministrs par gultas vietu maksā 8 rubļus un 2 kapeikas mēnesī, ja tas nav meli. Munters jautā: „Kā lai jauna sieviete un bērnu māte, kas strādā, tiek galā ar četristabu dzīvokli?" Var viegli atbildēt: ja padomju dzīves apstākļi būtu tik labi, ka vīrs varētu pietiekami nopelnīt, tad sievai nevajadzētu iet darbā; viņa tad varētu audzināt bērnus un pavisam viegli uzkopt arī četristabu dzīvokli. Munters slēpj faktus ļoti nemākulīgi, bet atklāj, cik nežēlīgi padomju koloniālisms izmanto latviešu tautu, — visiem jāstrādā un jādzīvo saspiesti kā sardīnēm bundžā, kamēr krievi var atļauties atpūtu, pastaigas un iepirkšanos privilīģēto veikalos. Slaviskais dzīvesveids latviešu tautai tomēr ir svešs un nepieņemams, jo mēs neesam slavi, kas mīl dzīvot sablīvētā masā. Gadsimtiem latvieši dzīvojuši savrupi, vai tagad krievi būs tie, kas gribēs pārveidot tautas dzīves stilu? Ja tā, tad tā ir koloniālisma politikas pirmā pazīme.

Pērnā vasarā ne vien rīdzinieki, bet arī laucinieki baltmaizi un vispār baltos miltus neredzēja. Tik vien viņiem bija, cik radi un draugi atsūtīja no brīvās pasaules. Par Amerikas kviešiem gan runāja, bet tie apspiestajai tautai nebija dabūjami. Liekas, ka vienīgi krievu „aristokratija" — virsniecība un augstie ierēdņi tos cepa un ēda. Rīgā veltīgi izmeklējies baltos miltus, V. Munters 20. augustā aizbraucis uz Bulduriem, kur dzīvo krievu privilīģētā šķira. Bulduru tirgū viņš arī priecīgs ieraudzījis 3 milzīgus maisus ar baltajiem kviešu miltiem, kas atvesti no Tukuma rajona. Ja padomā, — diezgan tālu ceļu vesti, bet tie, varbūt, tad arī bijuši Amerikas baltie milti, kurus nopircis Munters, lai beidzot reiz atkal izceptu pankūkas. Šis gadījums liekas ļoti savāds, jo V. Munters nonicina privātos dārzāju audzētājus, kas daļu no savos niecīgajos piemājas, lauciņos izaudzētajām saknēm un augļiem ved uz tirgu pārdošanai. Šai gadījumā Munters apgalvo, ka „trīs milzīgos maisus ar šī gada ražas kviešu miltiem" saņēmis kāds kolchoza strādnieks kā avansu par izstrādes dienām. Trīs milzīgus maisus, — kur nu uzreiz tik daudz? Pie tam pats kolchozs nekā nebija atvedis no sava kūluma? Un kādēļ kvieši nav vesti uz Rīgu, bet gan uz Bulduriem? Taču laikam tur naudīgāki vīri . . . „Pieminiet mūs, kad cepsit pankūkas," kolchoznieks teicis Munteram. Tai pašā laikā citur Latvijā cilvēki ēda melnu kviešu maizi.

Latvijas Barabam jāslavē arī izglītības progress, kāds tagad valdot kolonizētajā Latvijā. Skaitļi ir ļoti iespaidīgi, ja tos prot lietā likt. Munteram neiet gludi. Propagandas meli lien kā adatas laukā. Vispirms, — kā gan vispār var salīdzināt neatkarīgās Latvijas pēdējos gadus ar laiku, kas nācis pēc tam? Ja Latvija būtu laimīgi pārlaidusi karu, tad arī visās dzīves nozarēs pēdējos 20 gados būtu panākumi un skaitļi auguši. Cita aina ir tagad, ja mācības iestādēs pieskaita klāt daudzos krievu bērnus. Tad sasniegumi, protams, ievērojami lielāki, un tā ar pacietīgo statistiku var „pierādīt" padomju dzīves progresu izglītības laukā. Kā sevišķi izcilu faktu V. Munters min 421 bērnu dārzu ar 33.897 bērniem. Buržujiskajā Latvijā tik daudz neesot bijis . . . Var jau arī šai skaitā būt krievu bērni, tomēr šis fakts vairāk apliecina, ka latviešu sievietes nekad nav tik pamatīgi un nesaudzīgi izmantotas kā tieši tagad, padomju varas žņaugos. Sievietes smagu strādāšanu līdzās vīrietim ieskata par tiesību ieguvumu, vienlīdzību . . . Latviešiem jāstrādā, bet par padarīto darbu viņi spēj tikai dzīvību izvilkt, jo produkti un produkcija aiziet uz citām padomju „republikām." Rīga ar jaunajām blokmājām tiešām kļuvusi par milzīgu jauna veida koncentrācijas nometni, kurā deldē latviešu tautas spēku!

Iņš

Kas īstenībā pārvalda Pad. savienību?

Aleksandrs V. Čukajevs Vašingtonā publicējis visai interesantus statistiskus datus par Pad. savienības tautību un komūnistu partijas procentuālajām attiecībām. Pēc šiem datiem, pretēji daudzinātajai „buržujiskā nacionālisma" nosodīšanai un „proletāriskā internacionālisma" daudzināšanai, krieviem ir vislielākais pārsvars un teikšana „daudztautu padomju savienībā," kā labi redzams no sekojošajiem datiem. Pirmā skaitļu aile rāda, kādu procentu komūnistu partijas biedru skaitā veido atsevišķo tautību piederīgie, bet otra aile parāda, cik liels atsevišķo tautu piederīgo procents sastāv komūnistu partijā. Minētie dati ir no 1959.—1961. gada.

Krievi	63,0	5,2
Ukraiņi	14,5	3,7
Baltkrievi	3,0	3,5
Uzbeki	1,5	2,3
Kazachi	1,5	4,0
Azerbeidžāņi	1,1	3,5
Armēņi	1,7	5,6
Gruzīņi	1,8	6,1
Lietuvieši	0,5	1,8
Moldāvieši	0,3	1,2
Latvieši	0,4	2,3
Tadžiki	0,4	2,3
Turkmēņi	0,3	2,6
Igauņi	0,3	2,4
Ķirgīzi	0,3	2,7
Pārējās tautas	9,4	4,0
Caurmērā PSRS		4,9

Kaut no visas krievu tautas komūnistu partijai pieder tikai 5,2%, krievu un ukraiņu tautības biedru skaits komūnistu partijā ir 77,5! Raksturīgi, ka visai niecīgi ir latviešu, igauņu un lietuviešu komūnistu procenti no tautas kopskaita. Pašā komūnistu partijā viņu loma vēl niecīgāka. Tātad — Pad. savienības partiju vēl arvien vada krievu un ukraiņu komūnistu klike.

A. Kalns

KAS IR SILVIJA ĀBELE?

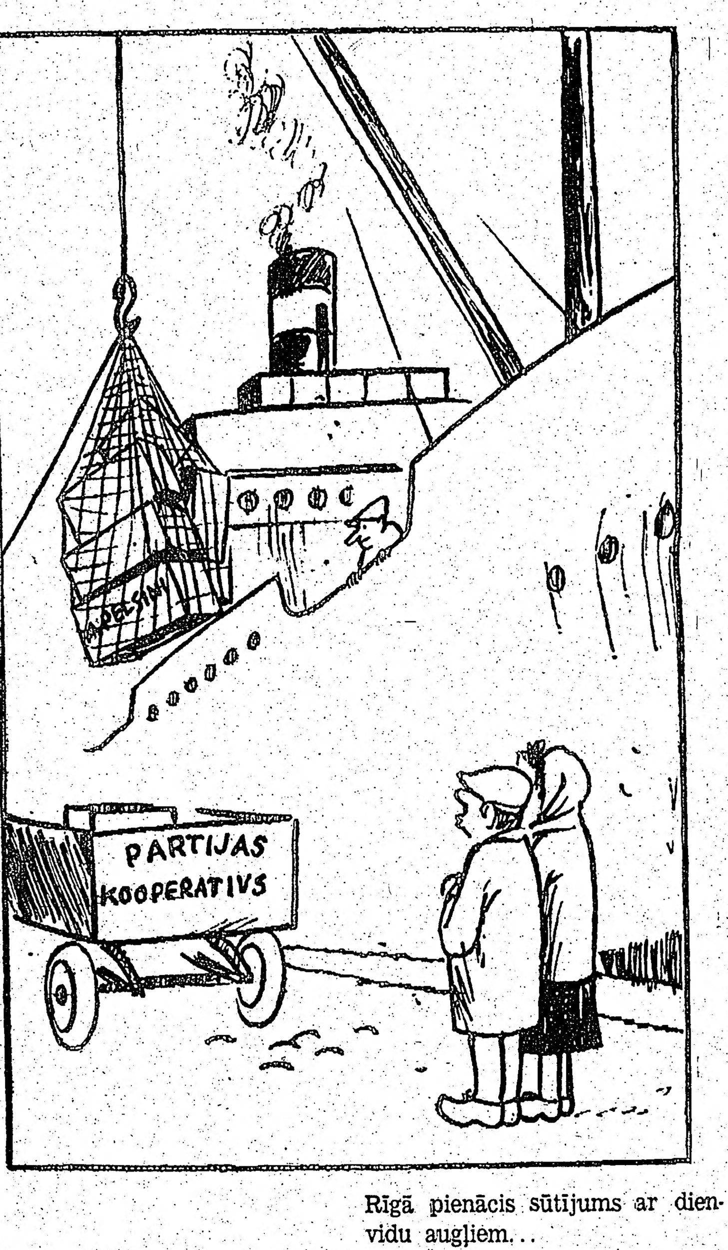

Rīgā pienācis sūtījums ar dienvidu augļiem...

„Tik vien tā labuma mums ir, ka varam paostīt gaisu!"

Ed. Keiša humors LA

Jānis Pucers

Pucera atmiņas

(2. turpinājums)

Ja ar zināmu nepatiku atcerējos pucera amatā pavadīto laiku pie apavu kapteiņa, tad neesmu nožēlojis nevienu brīdi, kuru līdzīgos pienākumos aizvadīju pie leitnanta Edgara Mednieka. Vajadzēja diezgan veiklības, lai piekļūtu pie viņa vienīgā zābaku pāra notīrīšanas, jo to varēju izdarīt tikai tad, kad leitnants, taisoties uz gulēšanu, uzvilka rīta kurpes — arī vienīgās. Sākumā viņš pat ne labprāt pieļāva personīgus pakalpojumus, bet izmantoja mani vairāk uzdevumiem, kādiem atbilda šī amata apzīmējums mūsu armijā — ziņnesis. Vēlāk viņš gan pamazām pierada pie sava rotas komandiera amata un reizēm pat izrādīja vēlēšanos, lai to apkalpotu. Bet nekad nedzirdēju no viņa ļauna vārda vai nepieklājīgu piezīmi, pie kurām tik ļoti biju pieradis, apkalpojot kapteini.

Protams, savu vājību netrūka arī leitnantam Mednieķam, kā jau katram mirstīgajam. Viņš labprāt mīlēja dziļāk ieskatīties glāzē, kad atradās draugu pulkā; tad arī vēlējās, lai skanētu dziesmas, kaut pārējie uz to nemaz nebija noskaņoti.

Vēlāk izrādījās, ka leitnants Mednieks ir tikai rotas komandieŗa vietas izpildītājs, bet sarakstos šai amatā skaitās kāds virsleitnants Šmits, kuru redzēju vienīgo reizi, kad faktiski rotas vairs nebija. Par rotas virsseržantu palika Bocmanis, par rakstvedi kaprālis Andersons. Citu amatpersonu nebija. Minētie amatvīri — leitnants, Bocmanis un kaprālis — vakarus bieži vien pavadīja kopā, spēlējot kārtis vai, ja varēja sadabūt, iedzerot un uzdziedot. Mans uzdevums tad bija gādāt, lai būtu, ko galdā likt — gan sausā, gan šķidrā veidā. Lai visu vajadzīgo sadabūtu, apgrozībā nāca lauku speķis, cigaretes un citas maiņai noderīgas lietas.

Kaŗa ostā bijām pavadījuši atkal kādu mēnesi, ierīkojot patvertnes un aptīrot citu vienību atejas telpas un pagalmus, jo tas izrādījās soda rotas uzdevums, kad kādu vakaru leitnants Mednieks man paziņoja, ka mēs abi esot nozīmēti par transporta pavadoņiem uz Vāciju. Rotas komandieris bija norīkots par transporta vadītāju, virsnieka - vietnieks Kultenis par tā palīgu, bet par pavadoņiem kāds kaprālis un es. Apstāklis, ka es — vienkāršs pucers — biju ieskaitīts pavadoņu skaitā, droši vien, bija leitnanta Mednieka nopelns.

Transports sastāvēja no 120 latviešu vīriem, kuŗi bija atzīti par frontei nederīgiem, kādēļ tos sūtīja uz Vāciju kā strādniekus kaŗa lidlaukiem. Visi bija civīlās drēbēs, tikai mēs, četri pavadoņi, uniformās un apbruņoti ar pistolēm un vienu šauteni. Šos cilvēkus mums bija jāaizved no Liepājas stacijas cauri Tilzītei un Kēnigsbergai uz Dancigu, kur pret parakstu jānodod turienes kaŗa lidlaukā kādam vācu aviācijas majoram.

Kad šis famozais transports ieradās Vaiņodes stacijā, bija jau krēsla. Vilciens apstājās, lai lokomotīve uzņemtu ūdeni. Vīri burtiski izbira no vagoniem, jo mēs nevarējām un arī nemēģinājām to aizliegt. Mūs apstāja cilvēku bars un jautāja, kurp tos vedīšot un ko mēs ieteiktu tiem darīt. Transporta vadītājs, leitnants Mednieks, tad pateica šādus vārdus:

„Mūsu uzdevums ir jūs nogādāt Dancigas kaŗa lidlaukā. Šeit ir pēdējā Latvijas stacija. Pēc dažām minūtēm vilciens dosies tālāk. Vairāk — lūdzu — man nekā nejautāt, jo nevaru nekā atbildēt."

Pēc dažām minūtēm noskanēja leitnanta svilpe un sauciens:

„Iekāpt! Vilciens dosies tālāk"

Leitnants pirmais iekāpa vagonā, jau iepriekš man pavēlējis palikt pēdējam uz perona, bet nekā nedarīt un tikai novērot, kas notiek, un pēc tam par to viņam ziņot.

Vilcienam uzņemot gaitu, daudzi izlēca no vagoniem un laidās prom, bet daži to jau bija izdarījuši iepriekš. Kad es, vilcienam paātrinot gaitu, ielēcu vagonā, vēl redzēju dažus stāvus pazūdam tumsā. Kā par brīnumu, stacijā nebija ne žandarmu, ne policijas.

Nākošā apstāšanās bija Tilzītē, kur mūs sagaidīja kāds žandarmērijas kapteinis, lika visus nostādīt ierindā un pārbaudīja vīrus pēc saraksta. Izrādījās, ka no 120 cilvēkiem, kurus „ielādēja" Liepājā, Tilzītē ieradušies 65. Man mazliet drebēja kājas, kad žandarmu kapteinis leitnantam Mednieķam noprasīja, kā viņš šo iztrūkumu izskaidrojot un ko par šo lietu domājot. Vēroju leitnanta seju, kurā ne vaibsts neliecināja, ka viņš būtu uztraucies, kaut vēlāk man atzinās, ka juties tā, it kā stāvētu pats pie sava kapa. Leitnanta atbilde bija apmēram šāda: „Mēs braucām kopš vakarrīta — visu dienu un nakti. Vilciens vairākās vietās stāvēja, arī naktì. Uz visu ešelonu, kā pats redzat, esam tikai četri pavadoņi ar trim pistolēm un vienu šauteni. Bez tam man nebija dots rīkojums cilvēkus no vagoniem neizlaist, nedz arī šaut. Tas ir viss, kapteiņa kungs."

„Vai jūs brīdinājāt, ka nedrīkst bēgt?" jautāja kapteinis.

„Tieši tā, kapteiņa kungs!"

Ar to saruna beidzās. Kapteinis kaut kur aizgāja, pavēlēdams viņu gaidīt. Pēc kādas pusstundas atgriezies, viņš pavēlēja atkal kāpt vagonos. Drīz vien mūsu vilciens ripoja uz Kēnigsbergu.

Žandarmērijas kapteiņa sākumā bargā valoda un neapmierinātība, tāpat savādā klusēšana vēlāk, likās, mums nekā laba nesolīja. Tā ar bažām katrā lielākā stacijā gaidījām, ka mūs visus apcietinās un nodos kaŗa tiesai. Tomēr nekas tamlīdzīgs nenotika, un mēs laimīgi sasniedzām Dancigu, kur mūs sagaidīja vācu aviācijas kaŗavīri ar kādu seržantu priekšgalā. Kad bijām nogādāti aviācijas kazarmās un cilvēki saskaitīti, šoreiz pat neizsaucot pēc vārdiem, leitnantu Mednieku aicināja pie majora, bet mums trim lika gaidīt gaitenī. Mazliet brīnījāmies, ka mūs neviens neapsarga. Pēc dažām minūtēm, kuras mums izlikās neizsakāmi gaŗas, leitnants Mednieks iznāca no majora kabineta ar vienas nedēļas uzturēšanās atļauju Dancigā mums četriem, bet bez atceļa papīriem, jo majors teicis, lai pienākot pēc četrām dienām, varbūt būšot kādi jāved atpakaļ.

(Turpinājums sekos)

Gara KULTŪRAI

SIEKSTA PĀR PASAULI

VALENTĪNA PELĒČA NOVELES UN STĀSTI „SIEKSTA." JUŖA SOIKANA ILLUSTRĀCIJAS. APGĀDS TILTS, 1965.

Valentīns Pelēcis nav „modernists", un par tādu arī nekad nekļūs. Viņa dzīves ziņa ir izaugusi no zemes, viņa pasaules skatījums apvārsnī meklē sauli nevis kādas abstraktas zīmes. Viņš ir skops vārdos, tiem vai ikkatram ir savs sevišķs svars un nozīme. Izteiksme ir skaidra un vienkārša. Tā raksta nobriedis rakstnieks. Grāmata jālasa lēnām un uzmanīgi, lai pilnīgi atklātos domu un atziņu bagātība, lai nepaslīdētu gaŗām īpatnējie, svaigie salīdzinājumi un dabas ainojumi.

Šeit daži piemēri: „Debesis vakarē. Rietos deg vientuļa, vēju aizmirsta mākoņu laiva." „Zelta lapa uzplaukst baltas sveces galā." „... man ir kā tīrumam, kas savās visskaistākajās pilnības dienās sajūt nenovēršamas un nezināmi gaŗas ziemas tuvošanos". (Pīpenes zieds.) „Dzīvība svilst kā tāss, un sirds slāpst." (Krusts debesīs.) „Varēja gan apbrīnot cilvēka smadzeņu aplēsumus un mašīneriju, kas šos milžus izslēja, bet paši cilvēki tapa niecīgāki, un betona augoņu pakrēšļos viņu dvēseles jau no bērnības sāka kalst, maitāties un smirdēt. Tām nebija vairs ne skaidru debesu, ne saules, ne tīrumu, ne ūdeņu." (Debesskrāpjus ieraugot.) „Patiesībai nav patvēruma ne ticībā, ne neticībā. Tā līdzinās vētras ienestai skrandai nokaltušā koka zaru iesmos." (Vientiesis.) Tās ir skarbas atziņas, bet rakstnieks nedrīkst glaimot ne sev, ne lasītājiem. Viņam ir jābūt patiesam. „Viņam jābūt kā dziedinātājai sūrstošai sālij, lai pasargātu sabiedrību no pūšanas." (Vilhelms Mobergs.)

Stāsts Taisnības testaments grāmatā varētu nebūt, jo vielas daudzuma dēļ tas ir neizstrādāts romāns. Noveles Šķirtene un Rugāja kaŗa noziegums labāk iederētos grāmatas pirmajā, bet Trakais Zvirgzds — otrā daļā.

Noveles Sieksta, Pīpenes zieds, Mīlestības puķe, Henrijs sāk dzīvot, Akači un Rugāja kaŗa noziegums sniedzas krietni pāri vidusmēram, sevišķi Mīlestības puķe, bet ar noveli Krusts debesīs Valentīns Pelēcis ir pārspējis visu, kas mūsu trimdas literātūrā līdz šim rakstīts par partizānu cīņām Latvijā pēc 2. pasaules kaŗa. (A. Šildes Važu rāvēji ir uz faktiem un liecībām pamatota grāmata, un to es šeit nepieskaitu.) Meža vīrs — partizāns vienā teikumā izteic ne vien partizānu bezkompromisa cīņas jēgu, bet dod skaidrus ceļa vārdus arī mums, šaubu, neziņas, visādu kārdinājumu un bieži vien nelietīgi izšķiestas brīvības atmiekšķētajiem trimdiniekiem: „Es negribu piedošanas, un es arī nepiedošu nevienam, kas mums ir **pāri darījis!"** Noveles traģiskie notikumi attēloti ārkārtīgi spraigi. Ir arī neaizmirstami dabas ainojumi: „Palsi sniega stabi virpuļodami ieaug debesīs, un pēdējais mežmalas bērzs smilkstēdams peŗ auļojošo tumsu"... „Kā pirms gadu simtiem citās ziemās — tā šorīt: blāzmodama sastingušajā klusumā veŗas diena... Virs apvāršņa, kur šaujas sarkanas strūklas, vēstīdamas saules nākšanu, pacēlies milzīgs un neredzēts varavīkšņainu atsauļu krusts. Tie ir vissmalkākie ledus kristalli, ko nakts vētra uzvandījusi gaisos." Novele Krusts debesīs ir meistardarbs, kas pelnījis godalgu.

Sieksta... Kas to lasīs un centīsies arī saprast, tas saskatīs to pašu, ko autors: siekstu, kas pār pasauli sniedzas līdz tai zemei, tai vietai, no kuŗas mēs esam nākuši. Šī sieksta ir latviskums. Latviskums ir mūsu dzīves ziņā, pasaules skatījumā un pastāvēšanas gribā, tas nav vārds, kas bieži tiek izklaigāts uz pasaules tirgus laukuma — vējā un puteklos. Valentīns Pelēcis šo vārdu neizrunā nemaz, viņš saka — sieksta. Vai daudz būs to, kas pa šo siekstu reiz ies atpakaļ? Kāds jau būs. Un būs arī kāds, kas viņu sagaidīs.

Arnolds Apse.

Klāra Zāle

RŪGTAIS VĪNS

Saule izlīst jūŗā
Kā zelta vīna biķeris.
Viļņi šūpo spožu dzērienu
Līdz pat liedaga malai.

Nometos ceļos plūstošam
malkam—

Rūgti salds!
Vai tas no tā Biķeŗa —
Ar etiķi un žulti —
Pēdējo slāpju veldzei?

Baleta chronika

Dāņu karaliskā baletā nule sekmīgi galvenajā lomā debitējusi bijušā Edītes Feiferes otra audzēkne — Inge Jenesene. Pirms vairākiem gadiem mūsu kādreizējā primabalerīna Edīte Feifere Kopenhagenā vadīja savu privāto skolu. Kad viņai izdevās izaudzināt pirmo „zvaigzni" — dānieti Lērkenseni, kuŗu uzņēma dāņu baletā, Edīti aicināja darboties dāņu karaliskā baleta skolā. Pirms gada viņa šai skolā ieveda sandales iesācējiem, kas skolotājam atvieglina pārskatu par pirkstu darbību. Šis ir pirmais gadījums baleta vēsturē, kad skolas darbā lieto sandales. Šī gada sākumā Edīte dāņu komandējumā uzturējās Maskavā, iepazīstoties ar Lielā teātra baleta skolas darbību. Kad Toronto nesen viesojās dāņu dejotājs Eriks Brūns, ko uzskata par vienu no labākajiem dejotājiem pasaulē, viņam jautāts par Edīti kā skolotāju. Uz to Brūns atbildēja, ka Edīte ir neparasti apdāvināta skolotāja un dāņu skolai liels ieguvums. Feiferi ierindo tūlīt aiz perfekcijas profesores Veras Volkovas, kuŗa pēdējos 10 gados pacēlusi dāņu baletu starptautiskā līmenī.

☆

Irēne Apine, kas savā laikā kā vadoša dejotāja darbojās Kanadas nacionālajā baletā un vēlāk kā soliste saistījās ASV baleta teātrī, šo vasaru ar Dīna Kreina (Dean Crane) baleta trupu dejos plaši pazīstamajā amerikāņu Jacob's Pillow deju festivālā. Viņas vīrs Juris Gotšalks izbeidzis aktīva dejotāja gaitas un darbojas par skolotāju.

☆

Elvīra Rone, kuŗa vada savu baleta studiju Parīzē un ilgus gadus bija pasaules slavenās Olgas Preobraženskas tuvākā asistente, pabeigusi rakstīt grāmatu, kuŗā iztirzā Preobraženskas mācības metodi. Grāmata iznāks franču un angļu valodās īsi priekš šī gada Ziemsvētkiem.

☆

Rīgas operas baleta premjērs Aleksandrs Lembergs atzīmējis 25 skatuves darbības gadus. Izbeidzot dejotāja karjēru, viņš uzņēmies Rīgas operas baleta skolas vadību.

☆

Bogotas valsts televīzijas raidītājs Kolumbijā uzvedis A.Piķiera iestudētu viencēliena indiāņu baletu. Par savu iestudējumu viņš saņēmis valsts stipendiju seno indiāņu deju un paražu studijām, kādēļ vienu gadu pavadīs Dienvidamerikas džungļos, galvenokārt Amaconas novados, Brazīlijas ziemeļrietumos, un Peru baseinā. Studiju ietvaros Piķieris iecerējis vairākcēlienu indiāņu baletu.

Rakstnieks Ņikolajs Kalniņš savas ģimenes vidū: no kreisās — meita Mārīte, dzīvesbiedre Mirdza un audžumeita Ilze.

Goppera fonds un tā darbība

Ģenerāļa Goppera fonds dibināts 1947. gadā, noteikumus pieņemot latviešu skautu vadītāju konferencē Hanavā, Vācijā 1947. gada 26. oktobrī. Tie pārstrādāti 1961. gadā, piemērojot pašreizējām vajadzībām un iespējām. Fonda pilns nosaukums „Latvijas skautu prezidenta ģenerāļa Kārļa Goppera fonds." Fonda mērķis rūpēties tikai par latviešu jaunatnes latviskās audzināšanas vajadzībām; tas darbojas pie latviešu skautu organizācijas. Fonds palīdz rasties un parādīties klajā jaunatnei piemērotiem jaundarbiem literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās, kā arī rūpējas par piemērotu latviskās audzināšanas darba palīglīdzekļu sagādi.

Par labāko nosaukumu atzīts „Goppera fonds," jo Goppers ir vīrs, kam bija mīļa latviešu jaunatne un tās audzināšana. Pats dzīvē izlauzis ceļu, bijis labs kaŗavīrs un audzinātājs, mocekļa nāvē mirušais ģenerālis ar savu dzīvi devis labu paraugu. Fonds ir globāls, un tā darbība aptveŗ Angliju, Austrāliju, Kanadu, Vāciju un ASV.

Pēc pietiekamu līdzekļu uzkrāšanas fonds apbalvo jaundarbus literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās, balvas pasludinot ģenerāļa dzimšanas dienā 2. aprīlī. Pirmās balvas izsludināja 1948. gadā, katru 4000 RM, bet valūtas reforma to piešķiršanu izjauca. Tikai 1953. gadā varēja piešķirt balvas 1948. gadā iesūtītiem darbiem.

Pirmie fonda laureāti bija — literātūrā J. Širmanis par stāstu Kriksis, mūzikā V. Ozoliņš par gaidu diesmām un tēlotājās mākslās J. Soikans par asējumu Zobena pasniegšana. Nākamais balvas piešķīrums bija 1962. gadā, kad literātūrā to ieguva K. Ķezbers par romānu „Nordeķieši," ar 10 I. Bites illustrācijām. Atzinības rakstu saņēma J. Širmanis par pasaku „Ģelzis un Mīsiņš". Balvu literātūrā 1965. gadā ieguva T. Zeltiņš par stāstu krājumu „Torņi Daugavā," bet atzinības rakstu I. Karule par stāstu „Saulstariņa piedzīvojumi." Mūzikā balvu ieguva T. Ķeniņš, tēlotājās mākslās E. Dajevskis.

Austrālijas latviešu jaunatnes dienās katru gadu piešķiŗ fonda pārsteiguma balvas — latviešu grāmatas — kādam no jaunatnes dienu dalībniekiem. Par latvisko darbību literātūrā, glezniecībā un sabiedriskajā darbā 1963. gadā to saņēma J. Svilāns, bet 1964. gadā Z. Ābola par izcilu rosību latviešu sabiedriskajā darbā un panākumiem teātŗa mākslā.

Goppera fonda galvenais ienākumu avots ir markas, kuŗas izsūta uz zināmām adresēm. Daudzi par piesūtītām markām samaksā, daļa vēstuļu paliek neatbildētas. Fonda balvas ir 500 dolaru katra, arī 1965. gadā tikko izsludinātajām balvām.

Fonda valdes priekšsēdis ir Latviešu skautu priekšnieks Arturs Grigors Grand Rapidos. Pašreizējā fonda valdē darbojas Ņujorkā: Boriss Budkēvičs — kasieris, Arvīds Lūsis — sekretārs, locekļi Tālivaldis Dukāts, Vilis Hazners, Imants Nīgals un Bruno Šmits. Fonda pārstāvis Anglijā Indulis Kažociņš, Austrālijā Arvīds Ķiploks, Kanadā Jānis Treimanis, Vācijā Jānis Sudrabiņš.

vl

Goppera fonda balvu noteikumi 1965. gadā

1. Saskaņā ar Ģenerāļa Goppera fonda mērķiem un noteikumiem balvas literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās piešķiŗamas par darbiem, kas piemēroti jaunatnei no 8—18 gadiem un kas veicina jaunatnes audzināšanu latviskā garā.

Balva literātūrā piešķiŗama darbam, kas veicinātu jaunatnes audzināšanu latviskā garā, kā, piem., dzejoļu krājumam vai arī garākai poēmai vai balādei, romānam, plašākam stāstam, pastāstam, novelei vai tēlojumam, vai arī stāstu, pastāstu, noveļu vai tēlojumu krājumam.

Balva mūzikā piešķiŗama darbam, kas veicina jaunatnes audzināšanu latviskās mūzikas izpratnē, kā, piem., dziesmu krājumam (solo balsij vai jauniešu korim, vai ansamblim) instrumentālai oriģinālmūzikai vai folkloras apstrādājumam, mūzikai skatuviskiem uzvedumiem un mūzikas mācību materiāliem.

Balvas tēlotājās mākslās piešķiŗama darbam, kas veicina jaunatnes audzināšanu latviskās mākslas izpratnē, kā, piem., tēlotājas mākslas ciklam ar latvisku tematiku, skatuves ietērpam jaunatnes uzvedumam vai illustrācijām literāram darbam.

2. Godalgojami tikai tie jaundarbi, kas publicēti 1965. g., vai kuŗu manuskripti piesūtīti fonda valdei līdz 1965. gada 31. decembrim. Arī publicētie darbi jāiesūta fonda valdei.

3. 1965. gada balvas noteiktas 500 dolaru apmērā katrai nozarei — literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās.

4. Bez balvām literātūrā, mūzikā un tēlotājās mākslās fonda valde, vērtēšanas komisijai iesakot, var piešķirt īpašu balvu arī tādam darbam, kas neatbilst nevienai balvu katēgorijai, bet tomēr ir nozīmīgs jaunatnes latviskai audzināšanai.

5. Balvu nevar piešķirt vienam autoram divus gadus pēc kārtas. Fonda pasūtinātus, kā arī pilnīgi vai daļēji samaksātus darbus nevar iesūtīt balvas sacensībai.

6. Godalgošanas komisiju lēmumus izsludinās 1966. gada 2. aprīlī, ģenerāļa Kārļa Goppera deviņdesmit gadu atceres dienā.

7. Ģenerāļa Goppera fonds patur izdošanas pirmtiesības fonda balvu saņēmušiem, bet vēl nepublicētiem darbiem viena gada laikā no balvas piešķiršanas.

8. Godalgojamie darbi iesūtāmi vai pieteicami fonda valdei līdz 1965. gada 31. decembrim un adresējami Bruno Šmitam, 760 Riverside Drive, Apt. 5H, New York 31, N. Y., U.S.A.

JĀNIS SARMA

SĀCEMAS KĒNIŅŠ

ROMĀNS

(48. turpinājums)

Atnācis tur, Gads apsēdās tirgus malā atpūsties, lai tad vakarā dotos kalnā uz praviešu apmetni. Tirgus bija ļaužu un čaloņas pilns līdz pat vakaram. Varbūt tas tā bija tāpēc, ka pēc baigo sērgas dienu satraukuma, kas negribot šķīra cilvēkus citu no cita, dzīve pamazām atgriezās parastajā ritmā, kad ikvienam kaut ko vajadzēja no otra. Šīs tīri sīkās vajadzības cilvēkus satuvināja.

Apsēdies pie akas tirgus malā, Gads izburzīja rokās sauju graudu no brūni apgrauzdētajām kviešu vārpām, ko tam laipni bija pasniegusi kāda sieviete un apmierināja savu izsalkumu. Paēdis un atspirdzinājies ar lāsi vēsa ūdens, ko pasmēla ar roku no akas, viņš juta, ka īgnums un neapmierinātība pagaisuši un to vietā radies prieks, ka pēc neilga laiciņa būs nometnē, kur tad, varbūt, vēl šai pašā vakarā runās ar draugu Jeribaju. Bija radušies daudzi grūti atšķetināmi jautājumi par to, cik aplams un nicināms ir tas, ko dara ķēniņi un zemes varenie un cik vispār cilvēki ir nevērīgi pret Jehovas likumiem, ar to pašu izpostīdami savu dvēseļu gaišumu un mieru.

— Esi sveicināts, nabi!— — kāds pēkšņi pārtrauca Gada pārdomas. Pacēlis acis, viņš ieraudzīja vīru, kuŗš veda saitē ēzeli, kas kūtri un nevērīgi soļoja aiz saimnieka. Abos ēzeļa sānos karājās tukši, no kārklu zariem pīti kurvji, bet ēzeļa mugurā sēdēja siviete. Acīmredzot tas bija kāds zemnieku pāris, kuŗš, iztirgojis savas preces, atgriezās kaut kur savā lauku īpašumā.

— Lai kungu Kungs pašķir tavus ceļus, ka tie ved tevi pretī gaismai,— Gads atņēma sveicienu. Bet vīrs apstājās un uzsāka sarunu:

— Vai tu neesi Gads Adlaja dēls no Šunemas, kuŗš kļuvis pravietis un tagad uzturas Šehemas kalnā?— viņš jautāja.

— Tu to saki — es tas esmu...— Gads pamāja ar galvu. Viņam nebija nekāda liela prieka ielaisties sarunās, ja tām nebija kādu tiešu mērķu. Droši vien vīrs tikai gribēja izmantot pēdējo iespēju, lai labi izrunātos, bet pēc tam nezināmu laiku klusētu kādā vientuļā lauku kaktā, kur sarunu biedri varbūt bija tikai sieva un bērni.

— Arī es tevi atceros, Gad, Adlajus dēls,— sarunā nu pieteicās arī zemnieka sieva, — lai gan tad, kad tu aizgāji no Šunemas, es vēl biju tikai tāda sīka tekule skuķe...

— Kungu Kungs zin mūsu gadus un vairo to skaitu pēc savas gribas,— Gads gausi attrauca, bet svešais vīrs turpināja:

— Tu runā patiesību, ak nabi... Bet varbūt nezini, ka tava sieva Abija Aruca meita ir atgriezusies Šunemā un tās dzīvei netrūkst ne svētības, ne prieka...

Gads nu pacēla acis pret runātāju:

— Tu saki, ka Abija Aruca meita atgriezusies sava tēva namā?— viņš jautāja drusku piesmakušā balsī.

—Nē, viņa atgriezusies tavā tēva Adlaja namā, jo ir taču tava sieva. Bez tam, kā tu pats to varbūt zini, tavs tēva nams jau vairākus gadus bija pamests un tukšs, — vīrs paskaidroja. Bet ēzeļa jājēja satraukti steidzīgi sāka stāstīt, ko pati savām acīm redzējusi un dzirdējusi no citiem un kas saistījās ar Abiju Aruca meitu. Viņa runāja un runāja un, kā likās, tās runas plūdus nekas nespēs apturēt tāpat kā strauta ūdeņus lietus laikā. Un tāpat kā ūdenī radās negaidīti mutuļi, ko izsauca neparedzēti šķēršļi, tā arī sievas stāstījumā pacēlās vārdi, izsaucieni, kas pauda izbrīnu, izsmieklu vai dusmas. Bija noprotams, ka Abijas Aruca meitas atgriešanās ir notikums, kas satraucis visas pilsētas dzīvi.

— Abija Aruca meita ir bagāta, tās galdā netrūkst ne kviešu karašu, ne treknu jēra gurnu, ne...—

— Un tās lādēs un tīņos ir dārgas drēbes un zelta un sudraba rotas, — vīrs pārtrauca sievas steidzīgo stāstījumu, — bet pagrabā tai ir mucas un māla krūkas ar vīnu un citiem saldiem un reibinošiem dzērieniem... Un visi tie, ko Abija aicina pie sava galda, tie atnāk ar tukšiem vēderiem, bet aiziet mājās ar pilniem, tusnīdami kā nobaroti vērši... — Vīra balsī izskanēja slēpts rūgtums, jo acīmredzot viņš nebija kļuvis viesis Abijas Aruca meitas rīkotajās dzīrās.

No gaŗā un satraukuma pilnā stāstījuma Gads saprata tikai vienu — Abija Aruca meita bija atgriezusies Šunemā!.. Un pēkšņi viņš redzēja sevi kā jaunekli sava tēva namā, redzēja kaimiņus, savus draugus un to starpā skaistu, gaišu un smaidīgu Abiju Aruca meitu savu sievu. Apmulsis Gads skatījās savu pagājušo dienu ainā un viņam bija tāda sajūta itkā no pleciem noveltos nasta, ko viņš bija nesis daudzus gadus. Viņš pietrūkās kājās un kā izsalcis skatījās ceļā, kas veda uz Šunemu. Tas jau ievijās tumsā un Gads to vēroja, piespiedis abas rokas krūtīm. Tad viņš uzmeta acis savām puteķļiem klātajām kājām, neizskatīgajam brūnajam mētelim un jau iesirmās bārdas lēkšķiem, kas sedza krūtis.Viņš sevī izcīnīja kādu cīņu. Neviens neredzēja kā tā atspoguļojās viņa sejā un uz priekšu sagubušajā stāvā, jo ēzeļa saimnieks ar savu runīgo sievu, nevarēdami sagaidīt no Gada nekādas atbildes, bija jau sen aizgājuši.

Jā, Gads stāvēja domu nomākts — kā gan bija pagājuši gaŗie gadi!.. Un nu Abija Aruca meita bija atgriezusies. Atgriezusies bagāta un varbūt arī tik pat skaista, kāda tā bija, kad dziedāja un stabulēja Gada tēva mājās kā viņa sieva?... Gads paskatījās pār plecu uz augstieni, kur atradās praviešu nometne. Tur viss bija tumšs un nekas nerādīja, ka tur dzīvotu cilvēki. Likās tā, ka smags un spītīgs tur pret debesīm slējās kāds nevienam nesaprotams, dīvainas pretestības izcilnis. Bet ja arī Gads juta, ka ir kāda daļa no šī spītīgā izciļņa, kaut kas lika tam tiekties uz otru pusi satumsušajā Šunemas ceļā... Pēc kāda brīža viņš, sperdams gausus un smagus soļus, aizgāja pa satumsušo Šunemas ceļu...

(Turpinājums sekos)

---

nā

...ijā valdot kolonizētajā Latvijā. ...Skaitļi ir ļoti iespaidīgi, ja tos ...un prot lietā likt. Munteram neiet ...da. gludi. Propagandas meli lien kā ...os adatas laukā. Vispirms, — kā ...stā gan vispār var salīdzināt neat...karīgās Latvijas pēdējos gadus ...ar laiku, kas nācis pēc tam? Ja ...igs Latvija būtu laimīgi pār...laidusi kaŗu, tad arī visās dzī...vas nozarēs pēdējos 20 gados ...Jā būtu panākumi un skaitļi aug...tu. Cita ama ir tagad, ja mā...cības iestādēs pieskaita klāt ...daudzos krievu bērnus. Tad sa...sniegumi, protams, ievērojami ...lielāki, un tā ar pacietīgo sta...tistiku var „pierādīt" padomju ...dzīves progresu izglītības lau...kā. Kā sevišķi izcilu faktu V. Munters min 421 bērnu dārzu ar 33.897 bērniem. Buržuliska...jā Latvijā tik daudz neesot bi...jis... Var jau arī šai skaitā ...būt krievu bērni, tomēr šis ...fakts vairāk apliecina, ka lat...vietes sievietes nekad nav tik ...pamatīgi un nesaudzīgi izman...totas kā tieši tagad, padomju ...varas žņaugos. Sievietes smagu ...strādāšanu līdzās vīriem ie...skata par tiesību ieguvumu, ...vienlīdzību... Latviešiem jā...strādā, bet par padarīto darbu ...viņi spēj tikai dzīvību izvilkt, ...jo produkti un produkcija aiz...iet uz citām padomju „republi...kām." Rīga ar jaunajām biok...mājām tiešām kļuvusi par mil...jas jaunā veida koncentrāci...jas nometni, kuŗā deldē latvie...šu tautas spēku! ipš

Rīgā pienācis sūtījums ar dienvidu augļiem...

...ms ir, ka varam paostīt gaisu!"

Ed. Keiša humors LA

...šāda: „Mēs braucām kopš vakar...u un nakti. Vilciens vairākās vie...nakti. Uz visu ešelonu, kā pats ...ai četri pavadoņi ar trim pisto...auteni. Bez tam man nebija dots ...no vagoniem neizlaist, nedz ...viss, kapteiņa kungs." ...dināt, ka nedrīkst bēgt?" jau-

...apteiņa kungs!" ...beidzās. Kapteinis kaut kur aiz...s viņu gaidīt. Pēc kādas pusstun...viņš pavēlēja atkal kāpt vagonos. ...vilciens ripoja uz Kēnigsbergu. ...s kapteiņa sākumā bargā valo...rinātība, tāpat savādā klusēšana ...ms nekā laba nesolīja. Tā ar ba...ā stacijā gaidījām, kā mūs visus ...dos kaŗa gūstā. Tomēr nekas tam...un mēs laimīgi sasniedzām Dan...sagaidīja vācu aviācijas kaŗavīri ...u priekšgalā. Kad bijām nogādāti ...un cilvēki saskaitīti, šoreiz pat ...vārdiem, leitnantu Mednieku aici..., bet mums trim lika gaidīt gai...rinājumies, ka mūs nesīs neap...m minūtēm, kuŗas mums izlikās ...s, leitnants Mednieks izņāca no ...a ar vienas nedēļas uzturēšanās ...pēc četriem, bet bez atceļa pa...s teicis, lai pienākot pēc četrām ...būšot kādi jāved atpakaļ.

(Turpinājums sekos)

DZIESMU SVĒTKI KĀ LATVIEŠU TAUTAS SPĒKA AVOTS

Tautas gara mantas un dziesmas ir tas neredzamais spēka avots, kas latviešu tautu stiprināja daudzus gadsimtus vardzības tumsā, radīja tautas atmodas laikmetu un beidzot rosināja latviešus jaunai dzīvei pašu izcīnītā, brīvā un neatkarīgā valstī. Pirms simt gadiem, kad ieskanējās pirmie tautas atmodas laikmeta zvani, neliels, t. s. jaunlatviešu pulciņš saprata, ka latviešu tauta nav radīta tikai kalpu kārtai un sevišu varu virskundzībai. Tādēļ tie ievadīja cīņu par savām tiesībām, reizē tautā modinot arī pašapziņu. Šie centieni latviešos radīja plašu atsaucību un drīzi vien izvērtās par masu kustību ne tikai kultūrālā, bet arī saimnieciskā, sociālā un politiskā laukā. Tas, protams, nepatika neredzētu toreizējiem varas nesējiem, sevišķi vācu muižniecībai, kas darīja visu iespējamo, lai šo kustību iznīcinātu jau pašā sākumā. Laikrakstus, kas pauda nacionālās idejas, drīzi vien slēdza, patriotiskos darbiniekus vajāja. Tomēr ūdeņi, kas daudzus gadsimtus lauzuši sev ceļu, ir uz laiku gan novirzāmi, bet nav apturami. Tā arī latviešu tautas atmodas laikmeta darbinieki bez laikrakstiem un lokālām saiešanām meklēja jaunus ceļus savu mērķu sasniegšanai. Šai ziņā izdevīga un ļoti nozīmīga bija koru dibināšana un darbība, jo bieži vien dziesmā varēja pateikt to, ko nedrīkstēja pieminēt laikrakstā vai kādā saiešanā, kam sekoja vērīgas varasnieku acis. Un tā jau pirmos dziesmu svētkos no tūkstoš mutēm un sirdīm varēja izskanēt Baumaņu Kārļa lūgums „Dievs, svētī Baltiju," kas, kā zināms, vēlāk kļuva par brīvās Latvijas himnu.

Pirmie vispārējie dziesmu svētki 1873. gadā izvērtās par vienu no lielākajiem un nozīmīgākajiem notikumiem nacionālā dzīvē, radot dziļu atbalsi visas latviešu tautas nākotnei. Tas bija izcils panākums tautas vienības pirmā liecējumā, ko veica kori ar saviem dziedātājiem un atmodas laikmeta darbinieki ar Atī Kronvaldu priekšgalā, ar dedzīgi pamudinošiem un stiprinošiem vārdiem. Turpmākie dziesmu svētki jau izvērtās par īstiem tautas svētkiem un kļuva par nacionālu tradiciju latviešu tautas vienībai.

Visā krāšņumā dziesmu svētki varēja atplaukt brīvajā Latvijā, kur 1926. gadā pulcējās jau vairāk nekā 6000 dziedātāju no visas Latvijas, skandinot vairs tikai latviešu autoru darbus. Kā dziedātāju skaita, tā arī klausītāju ziņā visus iepriekšējos dziesmu svētkus tomēr pārsniedza pēdējie, pēc skaita devītie dziesmu svētki 1938. gadā, kas pulcināja jau 16000 dziedātāju. Tas bija iespaidīgs nacionālās vienības demonstrējums, kurā skaitliski mazā, bet darbīgā un uzņēmīgā latviešu tauta parādīja savas tēvzemes mīlestību, kas vienmēr plūdusi no latviskās dziesmas. Brīvās Latvijas jaunatne redzēja un baudīja savu senču gadsimtu ilgās brīvības cīņas augļus, tā gūstot spēku turpmākām brīvības cīņām, kuras nedaudz gadu vēlāk pašiem bija jāturpina. Ja nu vēl atcerēsimies Latgales novada dziesmu svētkus, kas notika 1940. gadā — tikai īsu brīdi pirms komūnistu iebrukuma Latvijā, tad redzam, ka latviešu dziesmas skanējušas cauri visiem tautas un valsts liktenīgajiem laikiem, pulcinot, vienojot un stiprinot.

Arī trimdas apstākļos nav rimusi latviešu brīvības cīņa un dziesmu gars, kā viens no šīs cīņas ieročiem. Vai tas būtu dziesmu dienas vai dziesmu svētki Vācijā, Anglijā, ASV, Kanadā vai citur, visur izkliedētie latvieši pulcējās nacionālā vienībā, apzinoties savu pienākumu un dzīves lielāko uzdevumu — kalpot Latvijai. Pašreiz gatavojoties Kanadas latviešu IV dziesmu svētkiem, vēlreiz pieklausēsim pie savas sirdsapziņas durvīm, lai atcerētos, ka tas nav tikai kultūrāli - mūzikāls sarīkojums, bet svešumā klīstošās un Latvijā verdzinātās tautas vienotājs un spēka avots. Vēl vairāk — dziesmu svētki ir mūsu tautas un valsts nākotne. Cik ilgi skanēs latviešu valoda un latviskā dziesma, tik ilgi zaļos latviešu tautas dzīvības koks. Tādēļ pulcēsimies dziesmu svētkos, lai kā svētceļojumā pie šī spēku avota stiprinātu sevi un stiprinātu citus.

R. Norītis

PIESAKĀMI DARBI DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTĀDEI UN TIRDZIŅAM

Latviešu daiļamatnieku savienība Kanadā šī gada dziesmu svētku ietvaros rīkotās lietiskās mākslas un daiļamatniecības izstādes labākajiem jaundarbiem paredzējusi pirmo reizi sevišķas godalgas. Šim nolūkam valde atvēlējusi 200 dol., lai veicinātu jaundarbu rašanos visās nozarēs. Izstāde notiks Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē no 28.—30. maijam, un tās organizēšanu uzņēmušies LDSK valde H. Mertens vadībā. Tai pat laikā turpat notiks arī daiļamatnieku izstrādājumu tirdziņš, ko šogad organizēs un vadīs Velta Vilsone.

Kā daiļamatniecības izstādē, tā arī tirdziņā aicināti savus darbus nodot visi brīvajā pasaulē dzīvojošie latviešu daiļamatnieki, neatkarīgi no piederības savienībai vai kādai citai daiļamatnieku organizācijai. Izstādes techniskos iekārtojumu veiks dziesmu svētku rīcības komiteja, bet mākslinieciskos sakārtojumu LDSK valde un daiļnieki. Izstādei paredzētie darbi piesakāmi līdz 1. maijam LDSK valdes priekšsēdim H. Mertens, — 55 Parkview Hill Cres., Toronto 16, Ont.; tālr. 759—0393. Uz šo adresi sūtāmi arī darbi ar aprēķinu, lai tos saņemtu ne vēlāk kā 27. maijā, kad paredzēta izstādes iekārtošana. Personīgi izstādītāji savus darbus varēs nodot 27. maijā Sv. Andreja baznīcā. Līdz 1. maijam pieteiktos darbus uzņems izstādes katalogā, eventuāli arī dziesmu svētku vadoņi.

Arī daiļamatniecības tirdziņam darbi piesakāmi līdz 1. maijam atbildīgajai vadītājai Velta Vilsonei — 117 Collier St., Toronto 5, Ont.; tālr. 922—1315.

Lietiskās mākslas un daiļamatniecības izstādes žūrijas komisijas sastāvu paziņos pēc 1. maija. Tirdziņam domātos darbus novērtēs, jo tirdziņš būs tiešā dziesmu svētku rīcības komitejas pasākums un neatkarīgs no daiļamatnieku savienības organizētās izstādes.

R. N.

SADBERIJA

Sadberijas Daugavas Vanagi, sekojot tradīcijai, kas tikpat vecā kā nodaļa, marta beigās atzīmēja pulkveža Kalpaka nāves dienu un Latviešu leģiona dibināšanu. Sarīkojums iesākās ar dievkalpojumu, pēc kura baznīcas zālē māc. E. Ķerģa referēja par pulkvedi Kalpaku un Latviešu leģionu. Pirmo reizi Sadberijā par tematu runāja cilvēks, kas nav bijis kauju dalībnieks. Tas piešķīra referātam mierīgu un objektīvu plūdumu, kas klausītājiem bija piemērotus dzejoļus deklamēja Zanis Neimanis.

DV Sadberijas nodaļas biedri 3. aprīļa sapulcē iepazinās ar DV dedzīgo sanāksmē pieņemtajiem lēmumiem un nodibinājumiem sa pilnvaroto delegātu Ž. Neimaņa un A. Tirumas atreferējumu. Sapulce līdz vienprātībā atbalstīja domu par stipendiju fonda dibināšanu un akceptēja līdzšinējo valdes darbu.

L.G.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
463 — 7313

RAKSTĀMMAŠĪNAS par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Dan forth Ave., Tel.: 463-2667

Eiropas tautu sarīkotajā starptautiskajā Lieldienu skatē Toronto piedalījās arī latviešu jaunā paaudze, rādot izkrāsotas un latviskiem ornamentiem izrakstītas Lieldienu olas, speķa pīrādziņus un citus gardumus. Galda vidū redzamas arī miniatūrā pagatavotas Lieldienu šūpoles Pie galda sēž no kreisās — V. Āpše, D. Lejniece, I. Ancāne, E. Āpše un R. Āpše; stāv — Z. Miezītis un B. Kalniņa. Foto: JAK

Koncertu abonentu skaits mazinājies

Koncertapvienības gadskārtējā organizāciju pārstāvju sanāksmē bija pārstāvētas 10 organizācijas, piedaloties 17 dalībniekiem. Apvienības pr-dis prof. T. Ķeniņš iztirzāja aizvadītās sezonas darbību, izsakot neapmierinātību par koncertu abonentu skaita sarukumu. Pašreiz tas ir mazākais visā apvienības pastāvēšanas laikā — 271. Kaut koncertiem vēl nenākas piemaksāt un uzkrāto līdzekļu ir 1000 dol., ar tik mazu abonentu skaitu apvienības darbība tomēr stipri ierobežota. Nepieciešams visu organizāciju atbalsts jaunu abonentu piesaistīšanā. Valde centusies, lai koncerti atbilstu caurmēra abonentu prasībām. Turpmāk koncertus rīkos Latviešu namā, kuŗa iegādātais flīģelis labi atbilst mākslinieku prasībām. Līdzšinējā koncertu vietas telpu īre bijusi 85 dol., šādu summu maksās arī Latviešu namam, kuŗa flīģeļa iegādei apvienība ziedojusi 100 dol. Apvienības galvenie izdevumi ir maksājumi māksliniekiem, telpu īre un reklāma. Jaunajā sezonā kā pirmā koncertēs dziedone Renāte Gūtmane no Vācijas, pēc tam Uga Grants no ASV. Ievadītas sarunas ar Klīvlendas latviešu b-bas jaukto kori, savu piekrišanu koncertēt jau devis mākslinieku pāris Hugo un Milda Štrausi. — Kasieres H. Pāvules ziņojums liecināja, ka saimniekots budžeta robežās. Organizācijas pēdējā laikā bijušas pasīvas abonentu karšu iegādē un apvienības darba atbalstīšanā. Visvairāk abonentu karšu pārdevusi DV nodaļa (pārstāvis A. Kalviņš). Lielāku atbalstu sagaida īpaši no koŗiem. — Sekojošajās pārrunās B. Senkēviča ieteica sniegt laikrakstos plašākus apskatus par jaunajiem māksliniekiem pirms viņu koncertiem. Jaunajā apvienības valdē ar aklamāciju ievēlēja T. Ķeniņu, J. Benjāmiņu, A. Purvu, R. Krastiņu, H. Pāvuli, E. Baranovu (visi līdzšinējie) un U. Maksiņu līdzšinējā valdes locekļa O. Indzera vietā, kas atteicies darba apstākļu dēļ. Revīzijas komisijā turpinās darboties O. Dzērvītis, K. Prieditis un A. Kalviņš.

O. K.

TORONTO

Latviešu kreditsabiedrības bilance martā pieaugusi uz $1.163.409,62, bet pašreizējais individuālo biedru skaits ir 1701 un 70 organizāciju. Martā beidzās kreditsabiedrības saimniecības gads, un valde nolēmusi gadskārtējo pilnsapulci sasaukt 20. maijā plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā.

Canadian Junior Ballet sabiedrība 23. un 24. aprīlī viesosies Otavā, kur aicināta piedalīties baleta festivālā, ko rīko North-east Regional Ballet Festival Association.

Kā parasti, ļoti labi apmeklēts bija Sv. Andreja ev. lut. draudzes gadskārtējais koncerts, šoreiz jau 13. pēc kārtas. Bez koŗa diriģenta A. Purva vadībā koncertā vēl kā soliste piedalījās soprāns Maiga Jēkabsone - Dežardēna un brīvmāksliniece Edīte Timermane, kas spēlēja Hendeļa koncertu sol - minorā un izpildīja arī ērģeļu pavadījumus. No programmā uzņemtajām latviešu un cittautu komponistu garīgajām dziesmām A. Vivaldi „Gloria" latviešu valodā dzirdējām pirmo reizi. Tās septiņu dziedājumu tulkojumu no latīņu valodas bija veicis A. Purvs.

Sv. Jāņa ev. lut. draudzē jauniešu iesvēte notiks 16. maijā plkst. 11 priekšpusdienā. Paredzēts iesvētīt 19 jauniešus, no tiem 12 jaunekļu un 7 jaunavas.

Sv. Jāņa ev. lut. draudzes palīdzības fonda dalībnieku sapulce notiks 25. aprīlī tūlīt pēc dievkalpojuma Sv. Jāņa baznīcas blakus telpās.

Callas puķu veikals, kuŗu pirms apmēram gada savā īpašumā no Mirdzas Čubes un Elgas Lazdas ieguva no Brazīlijas atbraukušie Kārlis un Dzidra Sveiļi, atkal mainījis īpašnieku. Šoreiz tie ir Roberts un Milda Kļaviņi, kas šai nozarē strādājuši jau agrāk. Līdzšinējie īpašnieki K. un Dz. Sveiļi pēkšņi iz ceļojuši, domājams atpakaļ uz Brazīliju.

„Lieldienu rīts" saucās māc. A. Lūša sacerētais uzvedums bērniem, ko 11. aprīlī uzveda Sv. Jāņa ev-lut. draudzes svētdienas skolas audzēkņi pārzines A. Kurses iestudējumā. Uzvedumam piemērotas dekorācijas bija gatavojis V. Vare, bet skatuves meistara pienākumus veica R. Pakrastiņš. Vairākas dziesmas dziedāja svētdienas skolas bērnu koris ar Inesi Černovsku pie klavierēm. Starp mazajiem aktieriem bija Andris Pakrastiņš, Jānis Androvičs, Ivars Ingalevičs, Mārtiņš Zilvers, Pēteris Ploriņš, Ināra Androviča, Rasma Stagava, Anna Kanaviņa, Sandra Kurse un Māra Konce. Lieldienu olu krāsošanas sacensības norisinājās pa vecuma grupām, kurās uzvarēja 4 g. vecā Sandra Sīle, 5 g. v. Pēteris Jarva, 6 g. v. Lauma Cīrule, 7 g. v. Ligita Kalniņa, 8 g. v. Daina Brūmele, 9 g. v. Laila Ozola, 10 g. v. Māra Strazdiņa, 11 g. v. Sandra Kurse, 12 g. v. Inese Černovska un 13 g. v. Beatrise Fricsone. Sarīkojums bija labi apmeklēts.

Sv. Jāņa draudzes vakars „Pa atmiņu takām" sestdien, 24. aprīlī, plkst. 7 vakarā dievnama zālē, 200 Balmoral Ave. Programmā aktrises Almas Mačas priekšnesumi un, Ilzes Didrichsones klavieŗu solo.

Ģimenes dienā, 9. maijā, draudzes svētdienas skola rīko jauno talantu parādi ar motto „Es savai māmiņai." Tajā citu starpā piedalīsies arī šāgada Kivanis festivāla godalgu ieguvējs jaunais vijolnieks Artūrs Jansons.

8. maijā dievnama zālē mākslinieces Gundegas Cennes gleznu skate. G. Cenne beigusi Montreālas universitāti, un šī ir viņas pirmā patstāvīgā darbu skate.

Saulaines nometnei bērni jāpieteic K. Ozoliņam — 51 Bloorlea St. Islington, Ont., tālr. 231—4631. Nometne sākas 4. jūlijā. Telpas atvaļinājumu pavadīšanai pieprasāmas līdz 1. maijam.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu namā Dr. F. Vasariņš un dzejniece Aina Zemdega 10. aprīlī sniedza 60 klausītājiem ieskatu par pāragri mirušā dzejnieka Linarda Tauna neparasti krāsaino, iztēles un iejutas bagāto dzeju. Parādot dzejnieka skatījuma izveidošanās ceļu, referents uzsvēra Tauna aizvien pieaugušo nozīmi mūsu dzejā un dzejnieka traģiski vientulīgo norobežošanos no draugiem,— it kā savu aiziešanu aizsaulē paredzot. Rīgas pievārtē uzaudzis, dzejnieks, Ņujorkā nonācis, saauga ar lielo pilsētu un iemīlēja tās daudzveidīgo — tajā pašā laikā metafiziski fantastisko — metropoli. Saplūzdams ar pilsētas motīviem, plīvurus atsedzot un aizsedzot, Tauns personificēja savu sintezi ar pasauli,— tās parādībām, krāsām un smaržām.

Ar pantu skandējumiem Aina Zemdega illustrēja Tauna iztēles bagātību, pilnu ar allūzijām no impresionistu perioda glezniecībā, piemēram, „Van Goga kartupeļu ēdājos", kur metaforām bagāto žanru dzejnieks pārvērš transcendentālā panoramā. Tuvs Čakam, Dailonam Tomāsam un Apollinēram, Tauns jutās rada mūžībai, sapludinādams tagadnes, pagātnes un nākotnes secību spontānā, specifiskā pasaulē. It kā paredzēdams nāvi, dzejnieks sacerēja savu nekrologu, tā nonākdams kulminācijas punktā, un atgriezdamies pie saviem pirmvielas veidoliem. Vairāk uzsvērdams Tauna dzejisko dzirksti un mirkļa iemūžināšanas prasmi, referents nepieminēja Tauna dzejas formālo nozīmi, vārdu maģijas mozaīku, dzejas stilu, un to ievirzes attīstību mūsu dzejā, kas radās A. Čaka sekotāju pulkā pēc tam, kad A. P. Mierkalns kā katalizātors pavēra mūsu dzejas apvāršņiem jaunu horizontu. Šajā jaunajā reālitātē Linards Tauns atmirdz visgaišāk. — Rīkotāju vārdā referentiem pateicās H. Vilks. Dr. P. Vasariņš apsolīja savu gadskārtējo sniegumu arī turpmāk.

V. V.

Sv. Jāņa draudzes Toronto svētdienas skolas bērnu uzvedums „Kristus augšāmcelšanās": no kreisās — Māra Ķence, Sandra Kurse, Ivars Ploriņš un Pēteris Strazdiņš. Foto: JAK

LATVIEŠU NAMS SAIMNIEKOJIS AR ATLIKUMU

Toronto Latviešu nama akcionāru sanāksme 14. aprīlī atzina, ka līdzšinējā telpu izmantošana bijusi ļoti rosīga un nākotnē nopietni jādomā par telpu paplašināšanu, lai apmierinātu latviešu sabiedriskās dzīves augošo rosību. Pirmkārt domāts par TLB Sestdienas skolas pilnīgu pārcelšanu uz Latviešu namu, kādam nolūkam nepieciešamas 15 atsevišķas telpas. Ciešākai jaunatnes piesaistīšanai jādomā arī par piemērotu sporta zāli un atbilstošām telpām lielākiem sarīkojumiem — kā valstssvētku aktam u. c., kur pulcējas ap 1000 apmeklētāju. Lai to panāktu, akciju sabiedrības valde jau tuvākajā laikā apsvērs paredzētās jaunbūves iespējas un atjaunos plašāka veida akciju pārdošanu.

Valdes priekšsēdis E. Šķobe akcionāru sanāksmē ziņoja, ka, par spīti īsajam darbības laikam un izdarītajiem remontdarbiem, kopš nama nodošanas sabiedrībai pērnā 6. jūnijā, to apmeklējuši ap 20.000 personu. Līdz š. g. 15. martam, pēc valdes locekļa V. Korolkeviča datiem, namā notikuši 7 referāti, 8 koncerti, 38 sapulces vai kongresi, 3 izstādes, 58 koŗu mēģinājumi, 22 tautas deju mēģinājumi, vairāki teātŗu mēģinājumi un izrādes, kā arī kursi, reliģiskas sanāksmes u. t. t., kopā 176 dažādi sarīkojumi ar 13108 apmeklētājiem.

Nama financiālais pārskats, ar ko iepazīstināja saimniecības vadītājs G. Soste, uzrāda $ 156.192,72 aktīvā un pasīvā. Atlikums uz š. g. 1. janvāri bijis $2396,23. Neskaitot akciju kapitālu, lielākais ienākums bijis no telpu īrēm, kas sastāda $ 3639,70, valdes rīkoto sarīkojumu ieejas $ 3363,62 un dažādi ziedojumi $ 3284,71. Lielākie izdevumi bijuši nodokļu maksājumi $ 2524,64, nama uzlabojumi un uzturēšana $ 1870,00, algas $ 1536,00, bankas aizdevumu procentu nomaksa $ 885,97, apgaismošana, apkurināšana un ūdens $ 667,66, kancelejas izdevumi $ 510. — u. t. t. Pavisam ieņemts $ 12.387,77, bet izdots $ 9991,54.

Pārrunājot līdzšinējo un turpmāko telpu izmantošanu, par vissvarīgāko atzina TLB Sestdienas skolas telpu atrisinājumu. Kā jau agrāk mūsu laikrakstā ziņots, nama valde augšējā zālē iekārtojusi sabīdāmas sienas, kas ar skatuvi dotu telpas 5 klasēm. Pieskaitot pagraba telpu ar pārvietojamām sienām un dažas blakus telpas, skolai var nodot 10 telpu. Tas, kā izteicās E. Šķobe, pagaidām ir vienīgais iespējamais, bet, protams, ne labākais atrisinājums. Šis jautājums vairākkārtīgi pārrunāts arī skolas vecāku padomes un paidagogu sanāksmēs, un pašreiz iespējamais nokārtojums nav atzīts par skolai piemērotu, kaut arī pēdējais lēmums paredz pārnākšanu no Sv. Andreja baznīcas telpām uz Latviešu namu. Kā izteicās skolas pārzine A. Martinsone, darbs Latviešu nama telpās būs daudz grūtāks nekā iepriekš. Kā nama valde, tā arī akcionāri — organizāciju pārstāvji atzina nepieciešamību uzlabot skolas telpas un vienojās ieteikt pēc iespējas ātrāk uzsākt paredzētās jaunbūves. Projektus tai jau izstrādājis arch. Dr. E. Janišs. Kaut vēl nav izstrādāti precīzi izmaksas aprēķini, tomēr aptuveni jārēķinās ar $ 150.000, lai paredzēto jaunbūvi pabeigtu. Jaunbūvei pagraba stāvs paredzēts ielas līmenī, bet virs zemes trīs stāvi, kas sakristu ar pašreizējās ēkas pirmā un otrā stāva grīdu līmeni. Reizē ar to pašreizējo ēku varētu savienot ar ejām uz jauno piebūvi, un tā Latviešu nams varētu ierādīt skolai nepieciešamās 15 telpas un apmierināt arī pārējās sabiedriskās dzīves vajadzības.

Būves līdzekļu sagādei atjaunos akciju pārdošanu un nepieciešamības gadījumā meklēs arī aizdevumu. Kreditsabiedrības valdes priekšsēdis A. Rāviņš nama līdzšinējo darbību novērtēja pozitīvi un izteicās, ka zināmu atbalstu kreditsabiedrība varēs sniegt, kaut gan tās noteikumi paredz tikai ierobežotus aizdevumus ($ 10.000) uz nekustamiem īpašumiem.

Latviešu nams Toronto, kā zināms, ir privāta akciju sabiedrība un, saskaņā ar Ontario provinces noteikumiem, tai var būt tikai 50 akcionāru. Reizē ar to par nama akcionāriem nevar būt privātas personas, bet tikai draudzes vai organizācijas, kuŗām tad arī izsniegs akcijas (Share Certificate). Tādēļ nama valde aicinājusi visus privātos iemaksātājus izvēlēties kādu no 43 organizācijām, nododot tai savas tiesības. Katrs iemaksātājs vismaz $ 100 apmērā saņems kvīti, un tam būs tiesības izvēlēto organizāciju arī mainīt, bet par eventuālu iemaksas atmaksu lems akciju sabiedrības valde. Pie šo noteikumu tuvākas izstrādāšanas vēl strādā valde sazinā ar advokātu A. Zuti. Kā paskaidroja E. Šķobe, Latviešu nams nav izņēmums, jo uz līdzīgiem noteikumiem kā privāta akciju sabiedrība darbojas arī igauņu nams un vairāki citi etniskie pasākumi.

R. N.

MAIJA BALLE

1965. g. 1. maijā, pl. 7.30 vak. — jauniešu Hutenēnijs
pl. 8.00 vak. — kopējā balle
Latviešu nama abās zālēs, 491 College St., Toronto
HUTENĒNIJS: Jaunās dziesmas, vecās dziesmas, joki un vēl . . . nāc un paklausies!
Ieeja $1,25 un $0.75 LNJAK biedriem.
MAIJA BALLE: $2.50 Maija karalienes vēlēšanas
Ielūdz DAUGAVAS VANAGI un LATVIEŠU NACIONĀLĀS JAUNATNES APVIENĪBA.
Hutenēnija biļetes labas arī ballei.

Miris plkv. E. Kreišmanis

Bostonā 9. aprīļa pēcpusdienā acis uz mūžu slēdzis pulkvedis Ernests Kreišmanis. Aizgājējs līdz pēdējam brīdim bija optimists un centās ar gribas spēku pārvarēt organisma fizisko vājumu, centās sabiedrībā arvien uzsvērt visu latvisko un dēstīt ticību atjaunotajai Latvijas valstij. Ar viņa nāvi kalpakiešu saime zaudējusi varonīgu cīņu līdzgaitnieku un Latvijas armijas virsnieku. Plkv. E. Kreišmanis Kalpaka bataljonā sastāvēja kopš 1918. gada 12. decembra un turpināja cīņas līdz Latvijas atbrīvošanas kara nobeigumam. Viņš bija arī Lāčplēša kara ordeņa kavalieris un darbojās Kalpaka bataljona valdē.

Nelaiķis dzimis 1891. gada 4. jūnijā Umurgā, beidzis Rīgas politechnikuma ķīmijas nodaļu, vēlāk karaskolu Maskavā. Latvijas patstāvības gados darbojies bruņošanās pārvaldē. Laikā no 1941. — 1944. gadam viņš bija laikraksta „Tēvija" izdevējs un grāmatu apgāda vadītājs, sadraudzējoties ar literātiem un kļūstot tiem labi pazīstams. Pirmos trimdas gadus viņš pavadīja Vācijā — Pinebergā pie Hamburgas, bet 1950. gadā izceļoja uz ASV un apmetās Bostonas tuvumā, kur noorganizēja Ipsvičas latviešu garīgo kopu un vēlāk piedalījās Misijas draudzes izveidošanā Jaunanglijā, būdams pēdējā laikā tās priekšnieks. Aizgājējs rosījās arī latviešu sabiedriskajā dzīvē un bija daudzu organizāciju biedrs, bet visvairāk viņu interesēja saimnieciski pasākumi — Latviešu kreditbiedrība, Namsaimnieku biedrība u.t.l.

Aizgājēju pēdējā gaitā izvadīja māc. N. Ozols no Higinsa bēru nama. Sēru dievkalpojumā Elms St. Misijas draudzes baznīcā no sava priekšnieka atvadījās draudze, kas sēro kopā ar palicējiem — dzīvesbiedri, dēlu, divām meitām, brāli un citiem tuviniekiem.

O. A.

RAKSTI JAUNATNEI
mēs
Dāviniet svētku, dzimšanas un vārda dienās
Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.. Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtījumus adresēt:
2308 DRUMMOND RD.,
M Ē S saimniecības daļai,
E. Steinbachs,
Niagara Falls, Ontario.

Sv. Andreja draudzes 13. gadskārtējā ...

…MS SAIMNIEKOJIS …TLIKUMU

…cionāru sanāksme 14. aprīlī atzina … paplašināšanu, lai apmierinātu lat… …gošo rosību. Pirmkārt domāts par …nīgu pārcelšanu uz Latviešu namu, …mas 15 atsevišķas telpas. Ciešākai …omā arī par piemērotu sporta zāli un …m sarīkojumiem — kā valstssvētku …1000 apmeklētāju. Lai to panāktu, …u tuvākajā laikā apsvērs paredzētās …unos plašāka veida akciju pārdoša…nu.

…visam ieņemts $ 12.387,77, bet iz…dots $ 9991,54. … pārrunājot līdzšinējo un turp…māko telpu izmantošanu, par …vissvarīgāko atzina TLB Sestdie…nas skolas telpu atrisināšanu. Kā jau agrāk mūsu laikrakstā …ziņots, nama valde augšējā zālē …iekārtojusi sabiedāmas sienas, …kas ar skatuvi dotu telpas 5 kla…sēm. Pieskaitot pagraba telpu …ar pārvietojamām sienām un da…žas blakus telpas, skolai var no…dot 10 telpu. Tas, kā izteicās E. Šķobe, pagaidām ir vienīgais ie…spējamais, bet, protams, ne la…bākais atrisinājums. Šis jautā…jums vairākkārtīgi pārrunāts arī …skolas vecāku sapulcēs un pe…dagogu sanāksmēs, un pašreiz …iespējamais nokārtojums nav at…zīts par skolai piemērotu, kaut …arī pēdējais lēmums paredz pār…nākšanu no Sv. Andreja baznī…cas telpām uz Latviešu namu. …Kā izteicās skolas pārzine A. Martinsone, nama telpās būs daudz grūtāks ne…kā iepriekš. Kā nama valde, tā …arī akcionāri — organizāciju …pārstāvji atzina nepieciešamību …uzlabot skolas telpas un vieno…jās ieteikt pēc iespējas ātrāk uz…sākt paredzētās jaunbūves. Pro…jektu tai jau izstrādājis arch. …Dr. E. Janišs. Kaut vēl nav iz…strādāti precīzi izmaksas aprēķi…ni, tomēr aptuveni jārēķinās ar …$ 150.000, lai paredzēto jaunbūvi …pabeigtu. Jaunbūvei pagraba …stāvs paredzēts ielas līmenī, bet …virs zemes trīs stāvi, kas sakris…tu ar pašreizējās ēkas pirmā un …otrā stāva grīdu līmeni. Reizē ar …to pašreizējo ēku varētu savie…not ar ejām uz jauno piebūvi, un …tā Latviešu nams varētu ie…dīt skolai nepieciešamās 15 tel…pas un apmierināt arī pārējās …sabiedriskās dzīves vajadzības.

…Būves līdzekļu sagādei atjau…nos akciju pārdošanu un nepie…ciešamības gadījumā meklēs …arī aizdevumu. Kreditsabiedrības …valdes priekšsēdis A. Rāviņš na…ma līdzšinējo darbību novērtēja …pozitīvi un izteicās, ka zināmu …atbalstu kreditsabiedrība varēs …sniegt, kaut gan tās noteikumi …paredz tikai ierobežotus aizde…vumus ($ 10.000) uz nekusta…mām īpašumiem.

…Latviešu nams Toronto, kā zi…nāms, ir privāta akciju sabiedrī…ba un, saskaņā ar Ontario pro…vinces noteikumiem, tai var būt …tikai 50 akcionāru. Reizē ar to …par nama akcionāriem nevar …būt privātas personas, bet tikai …draudzes vai organizācijas, ku…rām tad arī izsniegs akcijas (Share Certificate). Tādēļ nama …valde aicināja visus privātos …iemaksātājus izvēlēties kādu no …43 organizācijām, nododot tai …savas tiesības. Katrs iemaksā…tājs virs $ 100 apmērā sapems …kviti, un tam būs tiesības izvēlē…to organizāciju arī mainīt, bet …par eventuālu iemaksas atmak…su tiesības sabiedrības val…dē. Pie šo noteikumu tuvākas iz…strādāšanas vēl strādā valde sa…zinā ar advokātu A. Zuti. Kā pa…skaidroja E. Šķobe, Latviešu …nams nav izņēmums, jo uz līdzī…giem noteikumiem kā privāta …akciju sabiedrība darbojas arī …igauņu nams un vairāki citi et…niskie pasākumi.

…V. V. R. N.

…ALLE
…iešu Huteņēnijs …ējā balle
…lege St., Toronto
…cās dziesmas, joki un vēl …
…em.
Maija karalienes vēlēšanas
…un
…AS JAUNATNES APVIENĪBA.

Miris plkv. E. Kreišmanis

Bostonā 9. aprīļa pēcpusdienā acis uz mūžu slēdzis pulkvedis Ernests Kreišmanis. Aizgājējs līdz pēdējam brīdim bija optimists un centās ar gribas spēku pārvarēt organisma fizisko vājumu, centās sabiedrībā arvien uzsvērt visu latvisko un dēstīt ticību atjaunotajai Latvijas valstij. Ar viņa nāvi kalpakiešu saime zaudējusi varonīgu cīņu līdzgaitnieku un Latvijas armijas virsnieku. Plkv. E. Kreišmanis Kalpaka bataljonā sastāvēja kopš 1918. gada 12. decembra un turpināja cīņas līdz Latvijas atbrīvošanas kara nobeigumam. Viņš bija arī Lāčplēša kara ordeņa kavalieris un darbojās Kalpaka bataljona valdē.

Nelaiķis dzimis 1891. gada 4. jūnijā Umurgā, beidzis Rīgas politechnikuma ķīmijas nodaļu, vēlāk karaskolu Maskavā. Latvijas patstāvības gados darbojies bruņošanās pārvaldē. Laikā no 1941. — 1944. gadam viņš bija laikraksta „Tēvija" izdevējs un grāmatu apgāda vadītājs, sadraudzējoties ar literātiem un klūstot tiem labi pazīstams. Pirmos trimdas gadus viņš pavadīja Vācijā — Pinebergā pie Hamburgas, bet 1950. gadā izceļoja uz ASV un apmetās Bostonas tuvumā, kur noorganizēja Ipsvičas latviešu garīgo kopu un vēlāk piedalījās Misijas draudzes izveidošanā Jaunanglijā, būdams pēdējā laikā tās priekšnieks. Aizgājējs rosījās arī latviešu sabiedriskajā dzīvē un bija daudzu organizāciju biedrs, bet visvairāk viņu interesēja saimnieciski pasākumi — Latviešu kreditbiedrība, Namsaimnieku biedrība u.t.l.

Aizgājēju pēdējā gaitā izvadīja māc. N. Ozols no Higinsa bēru nama. Sēru dievkalpojumā Elms St. Misijas draudzes baznīcā no sava priekšnieka atvadījās draudze, kas sēro kopā ar palicējiem — dzīvesbiedri, dēlu, divām meitām, brāli un citiem tuviniekiem.

O. A.

Pašiem sava baznīca

Kalamazū latv. ev.-lut. draudze, 5. aprīlī parakstot līgumu un iemaksājot $16.820, ieguvusi savā īpašumā Portage ielas baptistu baznīcu, kuras kopvērtība ir $33.320. Baznīcas pārņemšana latviešu valdīšanā notiks 28. jūnijā, kad baptistu draudze pāries uz jaunbūvēto baznīcu.

Kalamazū latv. ev.-lut. draudze, apvienojot ap 500 locekļu, jau iegājusi savā 15. pastāvēšanas gadā. 13 gadu tā izmantoja veco Ciānas luterāņu baznīcu, kura pēdējā laikā atradās Bronsona slimnīcas īpašumā, un latviešu draudze bija vienīgā izmantotāja. Vajadzības bija pilnībā apmierinātas uz sevišķi izdevīgiem īres noteikumiem. Šī gada janvāra beigās Bronsona slimnīcas pārvalde bija spiesta latviešu draudzei izdevīgo līgumu uzteikt, nosakot baznīcas atstāšanu 1. jūlijā, jo pēc šī datuma paredzēts slimnīcas paplašināšanai masīvo 100 gadu veco baznīcu nojaukt, lai tās vietā ierīkotu auto novietošanas laukumu.

Pēc ziņu ievākšanas par Kalamazū pilsētā esošajām pārdodamajām baznīcām, 28. februārī sasauktā draudzes locekļu sapulce satversmē paredzētā kvoruma trūkuma dēļ nebija tiesīga izlemt baznīcas iegādes jautājumu, atstājot lemšanas tiesības padomei. Padome 26 locekļu sastāvā baznīcas pirkšanu, vienam loceklim atturoties, izlēma vienbalsīgi, uzdodot valdei iegādāties Portage ielas baptistu baznīcu, kura ir lietošanas kārtībā ar apm. 260 sēdvietām, ar blakus telpām un pagraba stāvu. Pēc formālitāšu nokārtošanas draudzes valde 5. aprīlī parakstīja līgumu par baznīcas un tai klāt esošā auto novietošanas laukuma iegādi pilnā īpašumā, samaksājot līguma parakstīšanas dienā $16.820 skaidrā naudā, bet par atlikušajiem $16.500 izsniedzot obligāciju.

Draudzes locekļu atsaucība pašu baznīcai izpaužas lielajos un straujajos naudas maksājumos, jo baznīcas pirkšanas lēmuma pieņemšanas dienā attiecīgajā fondā nebija neviena centa, bet viena mēneša laikā, kad parakstīja pirkuma līgumu, pēc tikai viena aicinājuma, tanī ienāca summas, kas atļāva valdei samaksāt iepriekš nekalkulēto lielo iemaksu, pastāsta kāds no draudzes valdes locekļiem, piemetinot, ka sakarā ar baznīcas iegādi maksātspējīgie draudzes locekļi aplikti ar papildnodokli baznīcas iegādei, kurš nomaksājams 2,5 gadu laikā. Par neapmierinātajiem viņš saka: „Saprotams, arī mums ir draudzes locekļi, kas nevar samierināties ar padomes lēmumu, uzskatot baznīcas iegādi par pārsteidzību. Daži vēlējušies iegūt pilnīgi jaunu, daži paši saviem spēkiem būvēt jaunu, kāds izteicies par dievvārdu noturēšanu esošajā draudzes namā. Daži vēlas baznīcu ārpus pilsētas, daži tikai pilsētā. Ir dzirdēti arī uzskati par baznīcas īrēšanu no kādas citas draudzes, tāpat par abu latv. draudžu apvienošanos. Sakarā ar baznīcas iegādi daži locekļi no draudzes izstājušies. Vispārībā atsaucība tomēr sirsnīga, jo bez iemaksām piesaka arī dažādus pašu baznīcas izdaiļošanas darbus."

V. Bokis

TECHNISKO DARBINIEKU KONGRESS ŅUJORKĀ

Latviešu inženieru apvienība ārzemēs 21. un 22. augustā Barbizon Plaza viesnīcā Ņujorkā rīko plašu latviešu technisko zinātņu darbinieku kongresu, kurā piedalīsies ne vien inženieri un architekti, bet arī agronomi, astronomi, ķīmiķi, fiziķi u. c. Kongresā paredzēts demonstrēt latviešu technisko darbinieku veikumus ārzemēs praktiskā un zinātniskā laukā. Šim nolūkam rīkos izstādi, kurā ikviens techniskais darbinieks varēs izstādīt savus projektus, zīmējumus vai to fotoattēlus, savu celtņu, ierīču vai pētījumu fotoattēlus, rakstus, kas iespiesti periodikā vai gatavoti speciālām konferencēm, izdotās grāmatas vai to nosaukumus, ja grūtības sameklēt pašas grāmatas, kā arī citus rakstūrīgus eksponātus. Tos vēlams sagatavot jau laikus.

Kongresā paredzēti referāti, vispārējas pārrunas, dažas ekskursijas un īpašas nodarbības dāmām, bet sestdienas vakarā būs deja. Kongress notiek laikā, kad šīs pašas viesnīcas telpās būs arī latviešu mākslinieku gleznu izstāde. Kongresa vadība aicina jau laikus padomāt par piedalīšanos kongresā, iekārtojot atvaļinājumu šai laikā. Tad varētu apskatīt arī Ņujorkas pilsētu un pasaules izstādi. Baltiešu dienas pasaules izstādē paredzētas divas nedēļas vēlāk.

Kongresa rīcības komiteja darbību uzsākusi, bet tās galīgo sastāvu paziņos vēlāk. Komitejas priekšsēdis ir inž. K. Kitners — 2415 Clarendon Rd., Brooklyn, N. Y., 11226, USA; tālr. 212 IN 9—3564.

—ir—

Tikai šī gada februārī radītais Sv. Katrīnu vanadžu ansamblis, kas pirmo reizi publikas priekšā stājās 11. aprīlī Hamiltonā. Pie klavierēm — ansambļa vadītāja L. Albertiņa.

Foto: J. Gallītis

Huteņēnijs un Maija balle

LNJAK

1. maijā ar DV Toronto nodaļas palīdzību LNJAK rīko jauniešu dziesmu un deju vakaru „Huteņēniju" Latviešu namā Toronto, plkst. 7.30 vakarā. Huteņēnijs domāts, lai sagādātu līdzekļus šī gada 2x2 nometnei; tas pirmo reizi notika 1964. gada aprīlī, DV dienās Toronto. Atsaucība tad bija liela, un ar ienākumu DV spēja pilnīgi vai daļēji samaksāt 3 jauniešiem $100 nometnes dalības maksu.

Cerot uz vēl lielākiem panākumiem šogad LNJAK sagādājusi vienreizējus priekšnesumus Huteņēnijam un moderno deju mūziku tiem, kas vēlas pēc programmas „luncināties".

Ar Huteņēnija biļeti apsolīta arī brīva ieeja DV rīkotajā Maija ballē jauniešiem, kam patīk mierīgākas dejas un izdevība vēlēt Maija karalieni.

★

RAIBI RAKSTI

Pēdējās ziņas no 2x2 nometnes vadības stāsta, ka daži puduri šī gada nometnei Mičigenā (no 28. augusta — 5. septembrim) ir jau gandrīz pilni un slēgsies. Jauniešiem, kas domā šogad nometni apmeklēt, būtu jāpasteidzas iesūtīt pieteikšanās lapas un meklēt „krusttēvus".

★

Visi priekšdarbi pabeigti TLJP Staburaga sezonas slēgšanas ballei „Jauns un traks." Tā notiks 23. aprīlī plkst. 8 vakarā. Ieejas kartes par $1.50 var vēl iegādāties pie pulciņa biedriem. Būs priekšnesumi, atspirdzinājumi, karalienes vēlēšanas. Deju mūziku spēlēs „The Debonaires".

★

Pēdējās LNJAK valdes sēdēs daudz kas nolemts, kas interesētu jauniešus. Vispirms: šogad LNJAK atsevišķus jauniešu Jāņus nerīkos, jo apvienības darbinieki aizņemti ar Niagaras jaunatnes un draudzības dienām Kanadas 6 nedēļu nogales kursu rīkošanu, statūtu maiņas iztirzāšanu, DV jaunatnes un sporta salidojumu u. c. Valde atbalsta šogad kopējus Līgo svētkus jauniem un veciem latviešu draudžu īpašumos.

LNJAK šogad gādā programmu jaunatnes un draudzības dienām, kas notiks Niagarā 17. un 18. jūlijā. Iecerēts mūzikas vakars, kam sekos balle sestdienā Šeratona Broka viesnīcā Niagarā. Svētdiena veltīta sporta sacensībām un ezermalas nodarbībām; pēc tam atvadu balle Garden City Beach, Sv. Katrīnās.

Pirmie Kanadas 6 nedēļu nogales kursi notiks no 30. jūlija — 2. augustam. Kursos ietelp izbraukums uz Stratfordu redzēt Čechova „Ķiršu dārzs", kam tuva līdzība ar Blaumaņa „Indrāniem". Jautājumu par lugu sakaru iztirzās kursos. LNJAK aktīvi piedalās arī DV jaunatnes un sporta salidojuma rīkošanā. Tas notiks jūlija sākumā, atlikums veltīts stipendiju fondam latviešu studentiem.

RAKSTI JAUNATNEI

MĒS

Dāviniet svētku, dzimšanas un vārda dienās

Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.-. Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtījumus adresēt:

2308 DRUMMOND RD.,
M Ē S saimniecības daļai,
E. Šteinbachs,
Niagara Falls, Ontario.

Sv. Andreja draudzes 13. gadskārtējā koncertā Toronto bez koris piedalījās (no kreisās) Maiga Dežardena (soprāns), A. Purvs (ērģelnieks) un Anita Zimermane-Ozola (ērģeļu solo).

Foto: JAK

ASV latviešu aktuālitātes

(Pārnesums no 1. lpp.)

Domājot par Baltijas valstu okupācijas 25 gadiem, kas apritēs 17. jūnijā, Filadelfijas baltiešu organizāciju pārstāvji pulcējās sanāksmē, kurā no latviešiem piedalījās Sadarbības centra sekretārs N. Vīksniņš, un nodibināja īpašu Baltiešu komiteju, kas darbosies Pad. savienības noziedzību un melu atklāšanai. Jaunā komiteja, kurā latviešus pārstāv J. Šmitchens, N. Vīksniņš un A. Keire, griezīsies pie Pensilvēnijas gubernātora Skrantona un Filadelfijas pilsētas galvas Teta, lai lūgtu laiku no 13. — 20. jūnijam izsludināt par sēru nedēļu Filadelfijā. Šai laikā baltieši savos radio raidījumos angļu valodā informēs par Baltijas valstu traģēdiju un centīsies līdzīgu informāciju iedabūt arī Filadelfijas televīzijā. Pilsētas mācītājus jaunā komiteja lūgs aizlūgt par apspiešanas izbeigšanu Baltijas valstīs, bet publiskajos satiksmes līdzekļos un uz pilsētas ziņojumu dēļiem izliks plakātus, kas atgādinās padomju nelikumīgo rīcību okupētajā Baltijā. Paredzēts arī īpašs ceremoniāls pie Brīvības zvana Neatkarības hallē.

★

Baltiešu sieviešu pad. gadskārtējā sanāksmē Ņujorkā, kurā piedalījās ap 100 baltiešu darbinieču un darbinieku, vadību rotācijas kārtībā pārņēma latviešu juriste Helga Ozoliņa, solīdamās darboties latviešu, igauņu un lietuviešu draudzības garā un cita vidū sacīdams: „Brīvību šai dienai, mieru rītdienai, jo upurējot brīvību šīs dienas mieram, mēs to zaudēsim pavisam!"

Līdzšinējā prezidija priekšsēde lietuviete G. Zilione pasniedza savai pēctecei H. Ozoliņai kokā grieztu šķīvi un apliecināja sadarbības gribu, tāpat kā igauņu sieviešu padomes priekšsēde Jurma.

Sanāksmes ievadījumā Pasaules sieviešu klubu apvienības prezidente M. Hasbruka teica apsveikumu un novēlējumu runu, norādot, ka apvienībā piedalās 64 tautu 11 miljonu sieviešu. Vašingtonas latviešu sieviešu kluba priekšniece Izolde Kalniņa nodeva sūtņa Dr. Spekkes dzīvesbiedres sveicienus. Galveno runu sanāksmē teica žurnāla „Reader's Digest" redaktors E. Laiens (Lyons), uzsvērdams, ka domājošie amerikāņi izprot komūnismu pareizi un zina, ka komūnisms nemaina ne būtību, ne metodes, tikai pārveido ārējo izskatu.

★

ALAS aprūpes biroja aprūpes koordinācijas padomes sēdē 10. aprīlī Ņujorkā biroja vadītājs L. Bērziņš paziņoja, ka vēl nav ziņu no visām organizācijām, bet nav vairs šaubu, ka saņemto ziedojumu kopsumma 1964. gadā pārsniegs 70.000 dol. Piezīmējams, ka 1963. gada devums bija 61.000 dol. Tā tautiešu pērnā gada kopdevums ir jauna rekordsumma. Koordinācijas padome to izskaidro ne vien ar trimdas latviešu materiālā stāvokļa uzlabošanos, bet galvenokārt ar uzticības nostiprināšanos aprūpes organizāciju darba svarīgumam un līdzekļu lietderīgai izlietošanai. Galvenās aprūpes līdzekļu sagādātājas joprojām ir draudzes un Daugavas Vanagu organizācija, sevišķi pēdējā pērn devumu kāpinājusi. Atsevišķajās ziedojumu vākšanās visvairāk aprūpes līdzekļu sagādājuši DV savā Ziemsvētku akcijā — 17.992 dol.

Pērn aprūpes līdzekļi visvairāk izlietoti vietējām vajadzībām ASV, kur nācies palīdzēt vairāk kā jebkad un izdots ap 40% no savākuma. Palīdzības sainīšu sūtīšanai aiz dzelzs priekškara izlietoti 30% līdzekļu, palīdzībai Vācijā 19%, Austrijā 2% un dažādās citās zemēs 7%. Brīvās pasaules latviešu apvienības aprūpes daļas vadītājs A. Pukīte, kas arī piedalījās sēdē, izteica pārliecību, ka vietējās vajadzības pēc aprūpes līdzekļiem turpinās pieaugt.

Zg.

KANADAS ZIŅAS

MONTREĀLA

● Montreālas latviešu kreditsabiedrības birojs atrodas 2112 Claremont Ave. Pēdējā sēdē tā nolēma grozīt maksimālo aizdevumu lielumu, to nosakot uz 80 proc. no pašvaldību novērtētās summas. Procentu likme par hipotēku aizdevumiem paliek līdzšinējā 6 un 3/4 proc. gadā. Lielākā aizdevumu summa citiem mērķiem — kā mašīnu vai mēbeļu pirkumiem skolas naudai, ekskursiju vajadzībām un atvaļinājumiem, ēku labošanai, dažādu rēķinu nomaksai u.t.t. — — ir 3000.— un maksimālais atmaksas laiks 36 mēneši.

● Dejotājas Vijas Vētras vakars notiks 23. aprīlī plkst. 8.30 vakarā skolas ēkā 5100 Cote St. Luc. Rd. Ieejas kartes $2.—, skolniekiem $1.— iepriekš pasūtināmas pie E. Mazuša tālr. 733-5511 vai sarīkojuma vietā pie kases.

● Laikā no 6. līdz 9. maijam Kvebekas filatelistu organizācija Union Philatelique de Montreal rīko vispārēju filatelijas izstādi Palais du Commerce, 1650 Berri St. Aicinājumu piedalīties izstādē saņēmusi arī Latviešu filatelistu apvienība Montreālā ar noteikumu, ka izstādes laikā nav atļauts atklāti manifestēt pret krieviem. Latviešu filatelistu apvienības Montreālā priekšnieks Brāzma izteicās, ka saņemtā atļauja dod latviešiem tiesības piedalīties ar 150 rāmjiem pastmarku un naudas zīmju. Tā kā vietējā franču sabiedrībā latvieši un Latvija samērā maz pazīstami, rīkotāji iecerējuši parādīt pēc iespējas vairāk latviskā: Latvijas karogu, ģerboni, latviešu tautas tērpus, brīvās Latvijas pastmarkas un naudas zīmes. Šai sakarā rīkotāji aicina visus latviešus, kam būtu uzglabājusies brīvās Latvijas nauda, to nodot R. Brāzmam, 2341 Hingston Ave tālr 484-0511. Bez pastmarku rāmjiem paredzēts izstādīt arī ap 300 albumu lapu.

● Bioķīmiķis Dr. Ivars Bickis sadarbībā ar Montreālas galvenās slimnīcas un bērnu dziedniecības iestādes ārstiem strādā pie vēl maz pazīstamās slimības vēža apkarošanas pētījumiem.

● Rosīgā DV nodaļa Montreālā, kuras palīdzības darbu atzinīgi novērtējusi visa latviešu sabiedrība, 1965. gada palīdzības akcijas ietvaros piešķīrusi šādas naudas summas: $100.— latviešu skolai Montreālā, $20.— plkv. K. Lobes 70 gadu jubilejas atzīmēšanai, $20.— vīru korim Junda, $40.— Ziemeļamerikas kultūras fondam, $245.— ģimeņu un atsevišķo personu aprūpei Vācijā, Austrijā un Francijā, $64.— liktenа smagi piemeklētajai L. Zālītes ģimenei, $100 raidījumiem uz dzimteni, $50.— viena saiņa nosūtīšanai uz dzimteni.

LONDONA

● Kanadas skautu jenda šogad rīko Sv. Jura dienas sarīkojumu 25. aprīlī Londonā. Sarīkojums notiks plkst. 11 no rīta skautu mītnē Spencer Lodge. Saņemta ziņa, ka arī Detroitas gaidas un skauti, ap 40 skaitā, pošas uz Londonu, lai piedalītos šai sarīkojumā. Jāatzīmē, ka pirmoreiz Kanadā Sv. Jura dienas svinībās gaidāms tik kupls dalībnieku, skautu, gaidu un viņu vecāku, pulks.

KIČENERA

● Ir jau pagājis gandrīz gads, kopš Kičenerā sāka darboties mazā latviešu skautu un gaidu saime. Gaidas izvēlējušās Pērses vienības nosaukumu, un tās vada S. Ozola. Mazskauti un skauti darbojas Tērvetes 19. skautu vienības nodaļā un tos vada Edm. Ozols. Kaut abiem vadītājiem uz nodarbībām jābrauc no Toronto, noris rosīga darbība. Jau pag. vasarā notika viena nedēļas nogales nometne, tāpat gaidas un skauti ar karogiem piedalījās 18. novembra svētku koncertā. Nule 11. aprīlī notika abu vienību pirmais solījums. Guntiņu solījumu deva Inga Bramane, to pieņēma vad. S. Ozola. Mazskautu solījumu deva Rolands Taube, bet skautu — Juris Simsons un Andris Beinarovičs. Solījumus pieņēma vad. Edm. Ozols un J. Treimanis. Pēc solījuma notika Lieldienu olu krāsošanas sacensības. Vērtēšanas komisija, kurā darbojās vietējo organizāciju vadītāji, par skaistāko atzina gaidas Sandras Taubes krāsoto olu. Vērtējot pa darbības nozarēm, no gaidām 1. vietu izpelnījās Inga Bramane, no skautiem — Juris Simsons un no mazskautiem Rolands Taube. Kičeneras skautus un gaidas labi atbalsta vietējā sabiedrība, un šai ziņā sevišķi jāpiemin DV nodaļa un Latviešu biedrība. 9. maijā notiks skautu un gaidu 1. gadasvētki, apvienoti ar pārējo organizāciju rīkoto Mātes dienu.

E. O.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

Ņujorka

● Ņujorkas latviešu katoļu draudzes pavasara sarīkojums 15. maijā Frīportā. Koncerta daļā tenors Antons Kivlenieks no Toronto kokles pavadībā dziedās latviešu tautas dziesmas. Izlozēs latviskus rokdarbus un mākslas darbus, kā arī citus laimestus. Lieldienu dievkalpojums 25. aprīlī, pl. 10 no rīta Sv. Alfonsa baznīcā Manhatenā.

● Divi latviešu jaunekļi 12. aprīlī devušies pusnakts autobusa izbraukumā pa Ņujorkas ielām: 19 g. v. Mārcis Braunfelds un 21 g. v. Voldemārs Barons iekāpuši Kvīnsas-Nasavas firmas autobusā, kas stāvējis uz 40. avenijas un Meinstrīta Flašingā. Autobuss stāvējis gala punktā un braucējs aizgājis iedzert kafiju. Pie stūres sēdies Braunfelds un 7 bloku braucienā skāris 22 ielas malā novietotas mašīnas. Pēc tam autobuss apstājies, un abi braucēji tālāk devušies kājām. Par notikumu ziņots policijai, kas abus braucējus apcietinājusi. Braunfelds apsūdzēts par braukšanu bez atļaujas, par negadījuma vietas atstāšanu, par pretošanos policijai un citiem pārkāpumiem. Viņš ievietots Kingskauntijas slimnīcā novērošanai. Barons atbrīvots pret 1000 dolaru drošības naudu.

KLĪVLENDA

● O. Grebžes gleznu izstādi Klīvlendā 3. aprīlī atklāja mākslinieks R. Āboliņš. To apmeklēja arī vairāki cittautieši, to vidū lielāko laikrakstu korespondenti, gleznu vērtētāji. Bija izstādīti 53 darbi, no kuriem 17 iegādājās tautieši savu dzīvokļu greznošanai. O. Grebže, kas Klīvlendā izstādījās pirmo reizi, apliecināja sevi par liela vēriena mākslinieku. Lielā krāsu bagātībā izliktie darbi saistīja apmeklētāju acis un sirdis. Patīkamus brīžus meistaram sagādāja tikšanās ar Klīvlendas kollēgām, ar kuriem kopējās pārdomās dalījās par skaistās krāsu mākslas problēmām. Iznāca satikšanās ar bijušajiem skolniekiem Bija jābrīnās par lielo dāvināšanas prieku, kādu meistars parādīja izstādes nobeigumā. Skaistu ainavu saņēma koris Dziesmu Vairogs, kas 3. aprīlī Klīvlendā sniedza koncertu. Loti vērtīgu ziemas skatu ieguva DV apvienība savu telpu greznošanai.

J. E.

GRAND RAPIDI

● Sapulcē ievēlētās amatpersonas latviešu bēru fonda valdē, savstarpēji vienojoties, amatus sadalījušas šādi: priekšnieks A. Grīnbergs, viņa vietnieks un sekretārs A. Valdmanis, biedrzinis B. Maine, kasieris J. Ezergailis, valdes loceklis J. Ziediņš. Revīzijas komisijā: priekšsēdis A. Eversons, sekretārs J. Miezis, loceklis A. Tālberga.

Kas grib Latvijai palīdzēt, tas to popularizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Rubuļa „Latvian Literature?"

EIROPIEŠI SAŅEM GANDRĪZ VISUS „OSKARUS"

Los Andželosas apgabala lielākajā teātrī, Santa Monikas auditorijā 5. aprīlī svinīgā ceremonijā Holivudas filmu akadēmija izdalīja gadskārtējās godalgas „Oskarus" par labākajiem sasniegumiem filmu mākslā 1964. gadā. Kā arvien, auditoriju ielenca nepārskatāmi ļaužu bari, lai redzētu ieceļotos aktierus, vismaz garāmbraucam. Ieejas kartes sarīkojumiem izpārdotas jau mēnešiem iepriekš. Ievērojot neparasti līdzvērtīgo konkurenci, šogad tiesnešiem bija visai grūts uzdevums izraudzīt no 5 kandidatiem uzvarētājus katrā kategorijā.

Iznākums izraisīja sensāciju: gandrīz visas godalgas piešķirtas eiropiešiem, un filmām, kas darinātas pēc Eiropas rakstnieku sacerējumiem, tēloja dzīvi Eiropā. Godalgu lauvas tiesa piekrita divām mūzikālām komēdijām „My Fair Lady", kas darināta pēc Bernarda Šova lugas Pigmalions, „Mary Poppins", kas filmēta pēc angļu rakstnieces J. L. Traversas tāda paša nosaukuma pazīstamās bērnu grāmatas. Par gada labāko filmu atzina „My Fair Lady" un tā saņēma Oskaru, bet galvenās lomas tēlotāju angli Reksu Harisonu godalgoja par gada labāko aktieri, viņš atstāja ēnā tik ievērojamus kandidātus kā Ričardu Bērtonu, Pēteri Otūlu, Pēteri Selleri (visi angļi) un amerikānizēto meksikāni Antoniju Kvinnu. „My Fair Lady" saņēma „Oskarus" arī par labāko pielāgoto mūziku, teicamāko ieskaņojumu, par tērpiem, dekoratīvo iekārtu un krāsu fotografiju.

Valta Disnija darinājums „Mary Poppins" savukārt izvirzīja par gada labāko aktrisi Džūliju Endrūsu, kura saņēma „Oskaru" par savu pirmo uzstāšanos filmā. Līdz šim viņa bija pazīstama tikai kā skatuves aktrise un lielākos panākumus guva „My Fair Lady" uzvedumā Ņujorkas Brodveja teātrī. Viņa tiesnešu vienu no straujākām kinokarjērām, kādas vien Holivudā piedzīvotas; īsā laikā spēlējusi jau trijās ievērojamās filmās un patlaban viņu ieskata par vienu no visspējīgākajām un arī ienesīgākajām kino aktrisēm. Ar viņu konkurēja Sofija Lorēna, Anna Benkrofte, Debija Reinolde un Kima Stenlija — visas slavenas un rūdītas kino aktrises. „Mary Poppins" ieguva „Oskarus" arī par labāko dziesmu, par labāko oriģinālmūziku (R. M. un R. B. Šermaņu), par vizuālajiem efektiem un filmas redakciju.

„Oskarus" par labākajiem sasniegumiem blakus lomās saņēma divi krievu emigranti resp. to atvases: angliskotais Pēteris Ustinovs — par tēlojumu kriminālfilmā „Topkapi" un franciskotā Lila Kedrova par lomu grieķu angļu filmā „Zorba The Greek". Ustinovs filmās uzstājas samērā reti, kandidējis uz „Oskaru" tikai trīs reizes, bet saņēmis to jau otrreiz. Viņš ir arī pazīstams lugu rakstnieks un režisors. Kedrova līdz šim bija starptautiski gluži nepazīstama skatuves aktrise Parīzes teātros un nokļuva filmā pusgadījuma pēc. Viņas godalgošana arī bija viena no sarīkojuma sensācijām.

Par labāko ārzemju filmu atzina itāliešu darinājumu „Yesterday, Today and Tomorrow" ar Marčello Mastroiani un Sofiju Lorēnu galvenajās lomās. „Zorba The Greek", grieķu slavena autora Kazancakisa rom. pārstrādājums, saņēma „Oskarus" par labāko melnbalto fotografiju un dekorātīvo izkārtojumu. Par labāko skaņu efektiem godalgoja angļu kriminālfilmu „Goldfinger".

Neparasti sīva konkurence bija arī dokumentār- un īsfilmu nozarēs. „Oskaru" saņēma franču Žaka Kusto savdabīgā filma „Pasaule bez saules", saistošs dokumentēts neparasts temats — par dzīvi eksperimentāla zemūdens stacijā, kur pētnieki uzturas mēnešiem ilgi. Par interesantāko īsfilmu atzina „Kazals diriģē", kas rāda slaveno spānieša čella virtuozu Pablo Kazalu neparasti izteiksmīgi un brīžam arī negribēti komiskos diriģējam simfonisku orķestri.

Pārsteigumu sagādāja lielisks ar angļu aktieriem un angļu režisoru Anglijā darinātās, Holivudas financētās filmas „Bekets" neveiksme. Tā konkurēja 12 kategorijās, bet saņēma nenozīmīgu „Oskaru" par veiksmīgo scenāriju francūža Žana Annuija lugas pārstrādājumā.

Anšlavs Eglītis

LASĪTĀJU vēstules

VAI TAUTAS LIKTENIS MUMS VIENALDZĪGS?

Bieži esmu dzirdējis nicīgu nostāju attieksmē uz nesen notikušajām nēģeru demonstrācijām Alabamā, kas, liekas, ieies ASV vēsturē kā viena no iespaidīgākajām uzvarām pēc pilsoņu kaŗa. Šo cīņu nedrīkst novērtēt par zemu, jo agri vai vēlu tā beigsies ar to, ka visi nēģeri iegūs tiesības balsot.

Minētās demonstrācijas savu iespaidu atstājušas arī latviešu ieceļotājos, pie tam visai negatīvu. To varam just, kad runājam par to, ko paši darīsim 17. jūnijā, Latvijas valsts iznīcināšanu atceroties. Kāds ilggadīgs organizāciju darbinieks izteicās: „Demonstrāciju ir par daudz. Katru dienu nēģeri demonstrē. Esmu pret tām, jo — kas tad uzmanību vēl pievērsīs Baltijas valstu lietai?" Pie tam amerikāņi nicīgi uzlūkojot demonstrantus, veltījot tiem neapmierinātas piezīmes: ko gan šie ieceļotāji īsti gribot? Ja netīkot še dzīvot, varot taču braukt atpakaļ.

Ar zināmām konsekvencēm jārēķinās katram cīnītājam. Lai tikai paraugāmies, kā izrīkojās ar nēģeriem ceļā no Selmas uz Montgomeriju, bet — kas cīnās, tas uzvar! Neērtības sajūtu pārdzīvojot uz ielas, vairāki latviešu intellektuāļi reiz nostājās kategoriski pret demonstrācijām Bostonā, jo — pēc viņu domām — pretkomūnistiskajā cīņā panākumus labi varot gūt, stāstot darba vietās par komūnisma īsto seju. Tā arī samazinājās latviešu aktīvitāte, jo jautājums par mūsu dzimteni it kā kļuva par personīgu lietu, ko katrs var veikt darba vietā, it kā tur šādiem gudriniekiem būtu uzmanīgu ļaužu auditorijas. Tā kā iebildumi pret lielu demonstrācijām nāk tieši no ASV izglītotās latviešu daļas, der aplūkot cēloņus, kā šādi secinājumi radušies.

Mēs, latvieši, no Selmas uz Montgomeriju, liekas, neviens neesam gājuši, jo šī lieta mums garīgi un fiziski ir tāla. Taču mums jāatceras DP laiks Vācijā un jāvēršas vēl tālāk atpakaļ pagātnē — Latvijā krievu un vācu okupācijas gados, kad izbaudījām beztiesīgumu un sarūgtinājumu visā pilnībā. Mēs būtu akli, ja nesaskatītu lietu attiecību ASV dienvidos un ja justu kādas antipatijas pret nēģeru cīņu par tiesībām ASV. Ja principā iestājamies par tiesībām visiem cilvēkiem, tad tādas nevaram liegt arī citām rasēm. Mūsu tautas brāļi un māsas dzimtenē ir vēl bēdīgākā stāvoklī, jo viņiem piespiesti jābalso par vienu komūnistu sarakstu. Latvieši okupētajā dzimtenē nedrīkst runāt par savas dzīves un pilsoņu tiesībām. Kādēļ mēs par to klusējam tieši šo nēģeru demonstrāciju laikā, kad varējām ar savām balsīm piedalīties un atgādināt latviešu tautas likteni? Lielās demonstrācijas tieši iekrita vienā laikā, martā, ar piespiedu vēlēšanām Latvijā!

Nēģeru tiesību demonstrācijās nogalinātā Bostonas mācītāja Rība piemiņai notika milzu demonstrācija, kurā runāja valdības pārstāvji. Tur viens vienīgs poļu brīvības cīnītājs — Mlot - Mrozs — ar lielu krustu pār plecu, uz kuŗa bija uzraksts, ka aiz dzelzs aizkara nav ticības brīvības un ka ticības mācība aizliegta arī ASV skolās, radīja lielu uzmanību presē. Mlot - Mroza attēls bija redzams visās avīzēs gandrīz visā kontinentā.

Varējām arī mēs, latvieši, demonstrēt un norādīt uz tieši notiekošajām „vēlēšanām" okupētajā Latvijā. Kad runa par tiesībām, tad tās jāprasa arī mums un jāiet plecu pie pleca cīņā ar visu krāsu cilvēkiem. Ar savu piedalīšanos mēs būtu noteikti ieguvuši preses uzmanību; par to rakstītu arī Eiropā, par to būtu zināms arī latviešu tautai dzimtenē no radio raidījumiem.

Šī iespēja palika neizmantota, jo mums ir nedibināti aizspriedumi, mēs jūtamies it kā pārāki; šāda izdarība mums vienkārši „nebija pieņemama" . . .

Daļa tautiešu vēl aizvien iestājas par iesniegumu rakstīšanu sakarā ar 17. jūniju, jo tas ir viena cilvēka darbs. Citus tas netraucē, darbs ir „tīrs," bez jebkāda riska. Un sirdsapziņa apmierināta.

Ko šo domu risinātājs, es iestājos par demonstrācijām un arī par iesniegumiem valdībām, gubernātoriem, senātoriem, kongresa locekļiem. Ko devuši 20 gados iesniegtie papīru kalni, tas labi zināms. Par tiem ne gailis nav dziedājis, neviens laikraksts iesniegumus nav atzīmējis, pat atsevišķo gubernātoru proklamācijas attieksmē uz 18. novembri un 14. jūniju laikrakstos nav atradušas pietiekamu uzmanību. Labi noorganizētas demonstrācijas turpretī nevaŗ noklusēt neviens! Demonstrācijas neriko ielas malā stāvošajiem vai citiem neapzinīgiem cilvēkiem, bet gan, lai pievērstu valdības uzmanību, lai iegūtu preses ievērību. Mums šī brīvība un izdevība ir dota, lai atgādinātu savas tautas liktenī: lai atgādinātu morālo parādu, kuŗu prezidents Rūzvelts uzkrāvis ASV pret Baltijas valstīm slepenajās sarunās ar Staļinu Jaltā un Teherānā.

Beidzot — paradoksālais stāvoklis, kāds bija nēģeriem, kavēja ASV iedzīvināt demokratijas principus citās zemēs, arī komūnistu apspiestajās zemēs, arī mūsu Latvijā. Ko aizrādīt vai mācīt otram var tāds, kam paša mājās nav kārtības? Kad beidzot būs nokārtots pilsoņu tiesību likums, ASV diplomātijai pavērsies daudz gludāks ceļš mācīt demokratiju tur, kur pašreiz valda diktātūra.

LA lasītājs Bostonā

MŪSU KOPDARBĪBA

PAŠU VAINAS DĒĻ

Par to, ka mūsu ietaupījumi resp. nauda, nepieciešamais kredīts un banku darījumi jāapsaimnieko latviešiem pašiem, šaubu nebūs pat vislielākajiem skeptiķiem. Ka savas latviešu „bankas" pastāvēšanai katrā pagastā ir dabīgs pamats, arī tam piekritīs vairākums, atskaitot, varbūt, vienīgi tos, kas no latviešu kopības lietām jau novērsušies pilnīgi un asimilējušies tiklab nacionālā, kā arī saimnieciskā ziņā. Un tomēr, ideja par savu latviešu „banku" katrā trimdas pagastā, aicinājums visiem būt par savas bankas dalībniekiem un visas naudas lietas un kredita darījumus kārtot pašiem savā latviešu bankā — tas viss ir īstenojies tikai niecīgos apmēros, salīdzinot ar iespējām, kādas paliek neizmantotas mūsu pašu neuzņēmības, nevienprātības, neuzticības, — pašu vainas dēļ.

ASV banku sistēmai un kapitālisma gandrīz absolūtajai varai šai zemē nav pa prātam kreditkooperācijas izplešanās. Bet tie ir ārēji apstākļi, kuŗus nevaram ne grozīt, ne mums labvēlīgi ietekmēt. Ja pie tagadējās mūsu turības un labklājības līmeņa mums vēl nav savu latviešu „banku" tīkla visos pagastos un centros, ja vēl arvien vairāk par 90 proc. no mūsu naudas un kredita darījumiem atrodas svešautiešu rokās, tad vaina un atbildība par to jāmeklē nekur citur, kā pašu mājās — pašu pagastos, organizācijās un draudzēs.

Kreditsabiedrību nevar nodibināt sveši cilvēki no ielas, kuŗi viens otru nepazīst. Likums prasa, lai starp „bankas" biedriem būtu kāds ilgstošas kopības (Common bond) faktors. Rūpniecības strādniekiem tāds ir kopīga darba vieta. Mums, latviešiem, tāds ir piederība kādai no organizācijām vai draudzēm. Un te nu sākas pašu mājās esošās grūtības, jo organizāciju un draudžu mūsu pagastos saradies par daudz. Reizē ar to izšķiršanās, pie kuŗas no tām dibināt „banku," dažreiz rada tik lielu greizsirdību, ka pat lielajos centros latvieši nevar tikt pie savas naudas iestādes, par prieku un peļņu svešautiešiem, bet par lielu zaudējumu latviešu kopībai.

Šeit jāpiezīmē, ka tai organizācijai vai draudzei, kuŗas paspārnē banku grib dibināt, nav absolūti nekādu saistību, ne atbildības par bankas darbību. Organizācijai vai draudzei, kas nelieds savu pajumti topošai „bankai," vienīgā nozīme ir — būt par dalībnieku kopības faktoru.

Būtu dabiski un lietderīgi, ja latviešu „bankas" visos pagastos dibinātu pie skaitliski vislielākās vienības. Šāda vienība var būt piederība konfesijai vai baznīcai plašākā nozīmē (Church), neatkarīgi no lokālo draudžu skaita. Baznīca vai draudze kā kopības faktors arī lietderības dēļ būtu stādāma pirmajā vietā. Piederība savai tēvu ticībai un baznīcai ir zināms kritērijs par cilvēku. Ticīgs baznīcas cilvēks reizē ir arī godīgs un uzticams cilvēks un tikai tādus bez riska var uzņemt par bankas biedriem. Amerikāņiem un citu tautību piederīgajiem kreditūniju organizēšana baznīcu morāliskajā atbalstā ir parasta lieta, bet mums pret to dažās vietās bijuši nepamatoti, paštaisni un pārāk varizējiski iebildumi, kaut gan laicīgu un merkantilu pasākumu un dažādu praktisku nodarbību skaits pie trimdas draudzēm gadu no gada pieaug un vēršas plašumā.

J. P.

PĀRSŪTĀM NAUDU uz LATVIJU.

US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.

Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-
pārējām summām 10%
Saņemšana 14—21 dienu laikā.

Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 COLLEGE ST.,
TORONTO 4. ONT.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

25. aprīlī dievkalpojumi pl. 11 jauniegūtajā dievnamā Jonkeros, Valentine Lane un Leighton Ave stūrī, māc. A. Ozols; pl. 2.00 Betlemes baznīcā māc. A. Ozols. Pēc tam draudzes dāmu komitejas rīkota literātūras pēcpusdiena. Piedalās Nik. Kalniņš un J. Bičolis. Kafijas galds.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tel. WA 2 - 2248. Māc. V. Liventāls, tālr. WE 3 - 9326.

AURORA

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons. Tel. FI 3 - 2420.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā, 1368 Pauline Blvd.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6 - 1191.

Sestdien, 24. aprīlī, plkst. 7.30 Hermansona abās zālēs Dienvidkalifornijas draudzes Javasaŗa svētki.

KLIVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

9. maijā, plkst 3 p. p. Ģimenes dienas dievkalpojums.

Draudzes dāmu komitejas valdes sēde 5. maijā, plkst. 7.30 draudzes mācītāja mājā

BURLINGEMA, KAL.

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Sestdien, 8. maijā dievkalpojums.

Bībeles studija ik nedēļas Oklandē, Centrālās luterāņu baznīcas telpās pirmdienās, plkst. 7,30 vakarā, sākot ar 26. aprīli.

Berlingemā 610 Bayswater avenijā, piektdienās, plkst 7.30 vakarā, sākot ar 28. aprīli.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. - lut. baznīcā, 45 un H ielā.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

KANADAS BAZNĪCAS

Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p.p. Lūdz rakstīt „Sauciens no Golgatas", P.O. B. 285, Station „K", Toronto.

Lūdzu klausaities pirmo un vecāko garīgo raidījumu „Brītiņš ar Dievu" savā devītā gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs.

TORONTO

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto. Ont., tel. OX 9 - 3331 Toronto Sv. Andreja baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūrī; tālr. 924—1568.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6 - 2510.

Sv. Jāņa draudze tel. 921 -3327. Avenue, Toronto 7;200 Balmoral 25. aprīlī, plkst. 11 no rīta dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība. Jauniešu (13—16 g.) grupas nodarbības.

Māc. A. Briedis, Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7 - 2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

Trešdien, 21. aprīlī, plkst. 7.30 Bībeles stunda.

BRAMPTONA

24. aprīlī (sestdienā), plkst. 7 vak. draudzes vakars Snelgroves zālē.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

25. aprīlī, plkst. 4 p. p. garīgs koncerts - svētbrīdis. Piedalās draudzes koris dir. A. Kārkliņas vadībā, A. Cers (tenors). Pie ērģelēm D. Reinis. Pēc koncerta draudzes vakars ar A. Kārkliņas, A. Cera un jaunatnes pulciņa Rota meiteņu kvinteta piedalīšanos. Ieeja koncertā pret labprātīgiem ziedojumiem.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev. - lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

LONDONA

Māc. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel. MU 5 - 5088.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzes Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

2. maijā, pl. 2 p. p. Ģimenes dienas dievkalpojums. Viesis māc V. Šēfers no Montreālas; draudzes māc. J. Prauliņš. Dziesmu lapiņas.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancuver 8, B. C., tel. 224 - 5195.

Vankuveras latviešu ev. - lut. draudze.

25. aprīlī, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā ar komp. V. Ozoliņa un dziedātājas E. Reinvaldes piedalīšanos

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9 - 3224.

Montreālas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Māc. Viesturs Šēfers, 471 Colbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484 - 8394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Erg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3 - 8906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones atklātējie dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 8 vakarā — 106 Horset Road, Scarboro, Stop 19.

VOLDEMĀRA SKAISTLAUKA dzejoļu grāmata

TĀ PAGĀJA DZĪVE

Dzejoļi veltīti Latvijas atbrīvošanas cīņām, latvju strēlniekiem, lāčplēšiem, kaŗa invalidiem, leģionāriem, sardžu un darba vīriem, seno dienu Eslingenai, jau mūžībā aizgājušajam archibīskapam T. Grīnbergam, mīlai — kā tā rodas, uzliesmo un dziest, un pārdomām par dzīves saulrietu.

Glīti iesietā grāmata, ar 2 autora ģīmetnēm, maksā $3..

DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

23. aprīlī — plkst. 8 vak. Latviešu namā TJP Staburags rīko vispusīgu jautru vakaru „Jauns un traks."

22. aprīlī — plkst. 8.30 First Unitarian Church zālē pianists Hermanis Godess. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

24. aprīlī — pl. 7.30 Latviešu namā Pavasaŗa balle, TLK vienības sarīkojumā.

25. aprīlī — pl. 3 Latviešu namā Dižďancīša pirmizrāde. Programmas izpildītāji: Dižďancītis, Dižďancis, Toronto Lācīši un Trejmeitiņas.

30. aprīlī — plkst. 7.30 Latviešu namā TLB un TL Inženieŗu kopa rīko kopīgu groziņu vakaru ar 2 filmām; par zveju un medniecību stāstīs Dr. P. Bārdiņš.

1. maijā — Toronto DV nodaļas tradicionālā balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

2. maijā — pl. 5 TLB Sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.

2. maijā — plkst. 2 p. p. Latviešu namā Jaunās Gaitas ceļojošā mākslas skate ar izlozi un diskusijām par moderno mākslu.

8. maijā — plkst. 6 vakarā Kurzemes cietokšņa krišanas 20 gadu atceres svētbrīdis pie Kritušā kaŗavīru pieminekļa Saulainē.

15. maijā — P. un L. Vītoliņu komēdija „Septiņi mīlētāji" pirmizrāde V. Pukata režijā. Royal Ont. mūzeja zālē.

15. maijā — plkst. 7.30 vak. Andreja baznīcas telpās TLTA Sestd. ģimnazijas 9. izlaiduma akts.

20. maijā, pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski ētisku pārdomu vakars. Runās māc. R. Ekšteins.

5. jūnijā — TLB Sestdienas skolas izlaiduma akts.

6. jūnijā — Sidrabenē Pavasara svētki ar sporta sacīkstēm un pēcpusdienas programmu.

19. jūnijā—Sidrabenē Līgo svētku sarīkojums.

2. oktobrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.

9. oktobrī — plkst. 6 Latviešu namā Latviešu strēlnieku 50 g. jubileja.

HAMILTONA

1. maijā — pl. 8 vak. HLB Maija balle Rainbow zālē, Sanford un King.

NIAGARA

8. maijā — Latviešu jaunatnes basketbola turnīrs un tradicionālā Ziedu balle ar Ziedu karalienes vēlēšanām.

17. un 18. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā Sheraton - Brock hotelī un Garden City Beach, Ontario ezera krastā.

VECTĒVA ZINTIS

Par savas zemes mīlestību

Ja runājam par mīlestību pret savu zemi, tad jāsaka, ka tā ir tāda savāda mīlestība: dažiem, kuŗiem piederēja liela savas zemes platība, šī mīlestība līdzinās nullei, bet citiem, kuŗiem nekad nav piederējis ne pēdas savas zemes, — šī mīlestība ir liela un skaista.

Par nepazīstamo

Nenoraidi un nenopel nekā sev nepazīstama; tas, ko tu nepazīsti, varbūt tomēr pelna vislielāko apbrīnu un cieņu.

Par evaņģeliju, dekrētiem un apkārtrakstiem

Cilvēki, kas nekad nav pazinuši vai aizmirsuši evaņģeliju, — uzskata par evaņģeliju visādu iestāžu dekrētus, apkārtrakstus un instrukcijas. Kamēr šajā ziņā nekas nemainīsies, tikmēr veltīgi gaidīt, lai sagandētie un mākslīgi sarežģītie apstākļi pasaulē normālizētos.

Par visaugstāko īstenību

Neviens mēs nedrīkstam aizmirst dzīves īstenību, bet tāpat neviens mēs nedrīkstētu kļūt par tās vergu. Visaugstākā īstenība ir un paliek pats cilvēks.

Edvarts Tūters

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251.

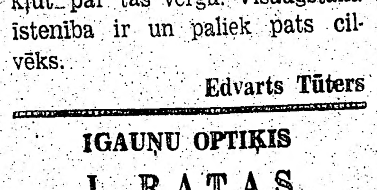

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRĪS AUTORU

laikmetīgas mūzikas plate

Aleksandra Okolo - Kulaka — *Koncertmūzika četrās daļās čellam un klavierēm.* Ideja ņemta no Alberta Jēruma — *Rezignācija,* komponēta četru latviešu gleznotāju darbiem 1941. gadā, parāda komponista laikmetīgu pieeju tīri romantisku tematu apdarē.

Tālivaldis Ķeniņš — *Diversijas* par čigānu dziesmu rakstītas 1958. g., ņemot par tematu kādu čigānu melodiju.

Dzidris Treimanis — čello.
Mirdza Nāruna — klavieres.
Ilgspēlējoša. Cena $ 5.00

LATVIEŠU DZIESMAS:

Skan zvani, Aizejot — Alfreds Kalniņš. Dainu Vēl tu rozes plūc — Em. Dārziņš. Kā zagšus — zeme — Bruno Skulte. Jaunībai — Em. Dārziņš. Em. Dārziņš.

Ilgspēlējoša plate. Cena $ 3.75

Ļoti jaukas dāvanas saviešiem un svešautiešiem.

Dabūjamas DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.

OPDARBĪBA

VAINAS DEĻ

...peļņu sveštautiešiem, bet par lielu zaudējumu latviešu kopībai.

Šeit jāpiezīmē, ka tai organizācijai vai draudzei, kuras paspārnē banku grib dibināt, nav absolūti nekādu saistību, ne atbildības par bankas darbību. Organizācijai vai draudzei, kas neliedz savu pajumti topošai „bankai," vienīgā nozīme ir — būt par dalībnieku kopības faktoru.

Būtu dabiski un lietderīgi, ja latviešu „bankas" visos pagastos dibinātu pie skaitliski vislielākās vienības. Šāda vienība var būt piederība konfesijai vai baznīcai plašākā nozīmē (Church), neatkarīgi no lokālo draudžu skaita. Baznīca vai draudze kā kopības faktors arī lietderības dēļ būtu stādāma pirmajā vietā. Piederība savai tēvu ticībai un baznīcai ir zināms kritērijs par cilvēku. Ticīgs baznīcas cilvēks reizē ir arī godīgs un uzticams cilvēks un tikai tādus bez riska var uzņemt par bankas biedriem. Amerikāņiem un citu tautību piederīgajiem kredītūniju organizēšana baznīcu morāliskajā atbalstā ir parasta lieta, bet mums pret to dažās vietās bijuši nepamatoti, paštaisni un pārāk varizējiski iebildumi, kaut gan laicīgu un merkantilu pasākumu un dažādu praktisku nodarbību skaits pie trimdas draudzēm gadu no gada pieaug un vēršas plašumā.

J. P.

PĀRSŪTĀM NAUDU uz LATVIJU.

US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.

Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-
pārējām summām 10%

Saņemšana 14—21 dienu laikā.

Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 COLLEGE ST.,
TORONTO 4. ONT.

AS BAZNĪCAS

Lūdzu klausaities pirmo un vecāko garīgo raidījumu „Brītiņš ar Dievu" savā devītā gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzes Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd. 2. maijā, pl. 2 p. p. Ģimenes dienas dievkalpojums. Viesis māc. V. Šēfers no Montreālas; draudzes māc. J. Prauliņš. Dziesmu lapiņas.

VANKUVERA

Māc. K. Rampe, 1975 Alma St., Vancuver 8, B. C., tel. 224 - 5195.

Vankuveras latviešu ev. - lut. draudze.

25. aprīlī, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā ar komp. V. Ozoliņa un dziedātājas E. Reinvaldes piedalīšanos.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9 - 3224.

Montreālas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Māc. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484 - 8394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Erg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3 - 8906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misionāru ...tējie dievkalpojumi notiek ...dienās plkst. 8 vakarā — 10... ...set Road, Scarboro, Stop 10.

Lotus

FLORIST • GIFT SHOP • 802 BATHURST STREET • TORONTO • PHONE 583-3884

792 BATHURST ST. (pie Bloor St.) LE 3-3884

• PUĶES • LATVIEŠU GRĀMATAS • SKAŅU PLATES • DZINTARS • KRISTALLS • PORCELĀNS • KERAMIKA
KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS

Lotus puķu veikals rīko
LĪGAVAS BUĶEŠU demonstrēšanu
sestdien, 1965. g. 24. aprīlī, pl. 3 p. p. savā veikalā, 792 Bathurst Street.

Jaunākos līgavas buķešu stilus rādīs un demonstrēs piedzīvojuši puķu sakārtotāji. Ieeja brīva. Brīvi atspirdzinājumi.

Tuvākai informācijai LE 3—3884. Arvīds Tirums

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI, 12 sēj.	$48.60
R. Blaumaņa — DRĀMA un KOMĒDIJA, 1120 lp.	12.60
Aspazija — DRĀMA, I	8.60
Aspazija — Lirika, II	8.60
LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS un PASAKAS, 3. sēj. à	7.80
LATVIEŠU BALETS, ar krāsu litografijām	9.60
Zeibolta — RAKSTI, 3 sējumi à	3.90
Dostojevska rom. — NOZIEGUMS un SODS, 2 sēj.	7.80

DV GRĀMATNĪCA
491 College St., Toronto 4, Ont.

IZNĀKUŠAS un izsūta Krolla Kultūras biroja izdevumā

Ed. Sināta LATVIJAS MEŽS RUNĀ

ar autora fotoattēliem. Maksā $2.50, tieši no izdevniecības $1.75.

Otto Krolla K A R M E N A

kādu to izrādīja Nacionālajā operā. Ar 45 attēliem.

Maksā $4,—, izdevniecībā $3,—. Grāmatas iesietas un iespiestas uz laba papīra. Pasūtināt un rakstīt: Otto Krolls, 12 Harrison St., Oak Park, Illinois, 60304, USA. Pārstāve Zviedrijā: Elza Sedliņa Upsala, Salabacksgatan 31, I tr.

APGĀDS IMANTA

DRĪZ BŪS IZPĀRDOTS

latviešu trimdas līdz šim lielākais kapitāldarbs

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS 12 SĒJUMOS,

no kura atlikuši vairs tikai 36 pilni komplekti. Katrā komplektā 12 sējumu, katrā sējumā ap 500 lapp., kopā ap 6000 lapp. ar krāsainām un vienkrāsainām illustrācijām prof. Dr. A. Švābes, prof. Dr. K. Strauberga un E. Hauzenbergas - Šturmas redakcijā.

Šajā kapitāldarbā apvienotas visas mūsu tautas dziesmas — 60080 pamatdziesmu ar to raksturīgākajiem variantiem.

No minētajiem komplektiem 8 ir tādi, kuŗus apgāds vēl var dot par īpašu cenu: kas pērk 2 komplektus par pilnu cenu, tas trešo komplektu saņem bez maksas, tātad

3 komplektus par 2 komplektu cenu
$ 144.00; £47/10; A£ 62/12; Zkr 770.00; DM 598.00.

Nododiet pasūtinājumus jau tagad! Visā drīzumā Dānijā tiks paaugstināta porto maksa, kādēļ apgāds ieinteresēts izsūtīt komplektus nekavējoties.

P. S. Tos apm. 300 abonentus, kas savā laikā saņēma LTDz I, II, III, V sējumu, no kuriem daudzi pat nesamaksāja tos eksemplārus, kuŗos iespiests viņu vārds, laipni lūdzam izņemt viņiem joprojām rezervētos pēdējos eksemplārus, vai atsūtīt iepriekš minētos sējumus apgādam atpakaļ, lai varam izveidot jaunus komplektus. — Pēc 1965.. g. 1 jūnija šos komplektus likvidēsim un nevarēsim minētiem subskribentiem palīdzēt ne par kādu naudu.

DV grāmatnīcā,
491 College St., Toronto 4,
tel. 921—7121.

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Mūsu mīļā māmiņa un vecmāmiņa

Marta Ivanovs

dzim. MINUSS

Dzim. 1890. gadā 25. decembrī Vecsērenē, šķīrusies no mums 1965. gada 16. aprīlī Toronto.

Augšā aiz zvaigznēm,
Tur gaismā reiz kļūsi,
Ko šeitan cerēji,
Sasniegts tur būs.

Par viņu sēro:
MEITAS AR ĢIMENĒM TORONTO,
MEITA AR ĢIMENI LATVIJĀ.

Mūsu vanadze

MARTA IVANOVS

dzim. MINUSS

Dzim. 1890. gadā 25. dec. Vecsērenē,
mirusi 1965. gadā 16. aprīlī Toronto.

Mierā tavas čaklās rokas,
Klusē tava mīļā sirds . . .

Pēc viņas skumst
DAUGAVAS VANAGU TORONTO SAIME.

SESTDIEN, 24. APRĪLĪ, PL. 7.30 LATVIEŠU NAMĀ, TORONTO, 491 COLLEGE IELĀ

Pavasara balle

Spēlēs labs deju orķestris. *Pilna bufete.*

Ieeja $2.00, iesk. galdiņu.

Visus laipni ielūdz

TORONTO LATVIEŠU KATOĻU VIENĪBA.

VISJAUNĀKĀS GRĀMATAS

G. Salnais — SIPOLS UN ORCHIDEJA, rom	$8.00
Ed. Dunsdorfs — ZĪLE, apcerējums par Latvijas valsti ..	$5.00
PIKV. K. LOBE 70-GADNIEKS	$2.00
K. Turkina — LATVIEŠU-ANGĻU VĀRDNĪCA	$5.70
P. Karelis — BARBAROSSA	$7.00
I. Gubiņa — GANDRĪZ KARALIENE, rom.	$4.00
I. Šķipsna — AIZ SEPTĪTĀ TILTA, rom.	4.00
A. Eglītis — TRESAIS ZVANS, skat. strādnieka piezīmes	$4.50
Prof. A. Rubulis — LATVIAN LITERATURE	$7.00
K. Dziļleja — STARP DIVIEM KRASTIEM, dzejas	$4.00
A. Zemdega — BASĀM KĀJĀM, dzeja	$3,20

Dabūjamas
DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE STREET, TORONTO 4, ONT.
(Pasta izdevumiem pieskaitīt 25c.)

Reklāmas saiņi:

CENAS US DOLAROS

Nr. 31	9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 20 kg cigarešu	$ 39.90
Nr. 32	18,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti — 41 mārc.	$ 22.70
Nr. 33	18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	$ 24.90
Nr. 34	4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc.	$ 22.70
Nr. 35	— iepriekšējais sainis divkāršots — 41 mārc.	$ 37.50
Nr. 36	9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc.	$ 30.75
Nr. 37	4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc.	$ 29.75
Nr. 38	— iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	$ 51.50
Nr. 39	4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc.	$ 29.50
Nr. 40	— iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	$ 52.50
Nr. 41	2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	$ 27.50
Nr. 42	— iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	$ 45.50
Nr. 43	4 kg cūku tauku; 2,5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc.	$ 20.90
Nr. 44	— iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	$ 36.50

Lūdzam adresāta vārdu un adresi rakstīt skaidri.

DAUGAVAS VANAGU SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.
TEL.: 921—7121

Naudas pārvedumu vai čeku rakstiet uz „Daugavas Vanagi" vārdā

Vairāk nebūs!

Fabrika likvidējas un krājumi iet uz beigām. Pasūtiniet, kamēr vēl ir:

BALTIJAS JŪRAS
REŅĢITES
„DELIKATESSE"
6 oz. kārbiņā — 50 c.
NĒĢI
6 oz. kārbiņā — 80 c.

Cenā ieskaitīta pārsūtīšana. Aploksnē lūdzu pievienojat Money orderi vai čeku.

A. Rose IMPORTS
10 WIDMER ST.,
TORONTO, CANADA

Igauņu — meiteņu vingrotāju

PAVASARA UZSTĀŠANĀS

ar moderniem vingrojumiem

Evelyn Koop vadībā

24. aprīlī, pl. 8 vak.
Ryerson teātrī
(41 Gerrard St. E.)

Ieejas kartes izrādes dienā pie kases.

FRANK VASS
BA
ADVOKATS - NOTARS
263 College ielā, Toronto,
(pie Spadina Ave.)
TEL WA 2-6112, 2-6111.

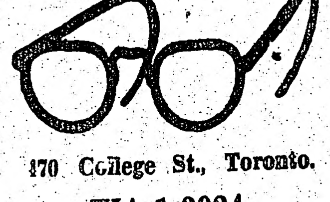

470 College St., Toronto.
WA 1-3924.
OPTIĶIS LUNSKY

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel LE 1-1403 Toronto.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Aida Niedra un Andrievs Salmiņš — MELNĀS PLŪMES PIE SARKANĀM LŪPĀM, stāsti	$ 3.80
F. Dostojevskis — NOZIEGUMS UN SODS, I, II, III	$ 3.90
K. Raudive — DZĪVĪBAS BADS, noveles	$ 4.00
E. Brastiņš — MŪSU DIEVESTĪBAS TŪKSTOŠGADĪGĀ APKAROŠANA	$ 2.40
E. Freimanis — DUMPJU DŪDAS, dzejoļi	$ 2.80
J. Miesnieks — VĪZIJAS un ĪSTENĪBA, dzejoļi	$ 3.00
N. Lečmanis — ZVAIGZNE LOGĀ, dzejoļi	$ 1.50
A. Neboisa — LAIKMETA DRUPAS	$ 3.00
V. Čika un A. Šmits — ZELTS, SUDRABS, BRONZA — latviešu olimpieši	4.50
A. Rasa — NAKTS DRĪZ BŪS PAGĀJUSI, noveles	3.50
Alb. Spoģis — PIRMĀS VIJOLĪTES, dzejoļi	$ 2.50
P. Zieḋiņš — TRĪS KOMEDIJAS	$ 2.50
Fr. Dziesma — LĪVZEME, lirisks tēlojums	4.00
Andr. Eglītis — LĀSTS, dzeja	4.25
K. Kurbads — SILU ŠALKAS, dzeja	2.80
Ed. Sināts — DZIMTENES ATBLĀZMA, dzeja	3.00
A. Švābe — INTELIĢENTI, romāns	3.80
A. Austriņš — PUSELNIEKI, stāsts	3.50
J. Miesnieks — — KVIŅĶU KALNS, noveles	4.50
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI (skolas grām.)	1.50
P. Aigars — GĀJIENS UZ TAUTIEŠA NAMU, dzejas	$ 3.20
A. Niedra — LĪGAVA UN SIEVA, romāns	3.80
L. Pērļupe — PUTNS ČAULĀ, stāsti	3.50
T. Zeltiņš — TILTU ATJAUNOTĀJI, romāns	4.50
E. Kore — JĀŅU VAINAGS, stāsti un noveles	3.80
A. Vilnis — RĀJIENS SIRDIJ, dzejas	3.20
A. P. Mierkalns — JAUNATDZIMŠANA, dzejoļi	3.50
H. Eigasts — ZVAIGŽŅOTĀS NAKTIS, romāns	5.00
Velta Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE, dz. izlase	2.95
Zeiboltu Jēkabs — LIKTENIS, romāns	3.90
Zeiboltu Jēkabs — BARONS BUNDULS, romāns	3.90
Hilda Vīka — LIELĀ SLĀPE, stāsti	3.00
Valentīns Pelēcis — RIETĀ, dzejoļi	3.80
Ivanda Kaija — DZINTARZEME, romāns	4.00
Vilis Veldre — DZĪVE PIE JŪRAS, vērojumi	3.80
Aina Kraujiete — ES ESMU VASARA, dzejoļi	3.60
A. H. Tamsāre - VIENA LAULĪBA, romāns	4.00
Verners Tepfers — SENATNEI UN MĀKSLAI, apceres	4.20
Ernests Aistars — AIZA, romāns	3.80
V. Čika un A. Šmits — SPORTA SMAIDS, fragmenti	3.00
Vilhelmīne Balodis — DZEJU IZLASE	3.50
Ed. Ozoliņš — SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCA	5.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTAS DZEJAS	7.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTI STĀSTI	4.50
Edv. Tūters — PĒDAS SNIEGĀ, dzejoļi	3.5
D. Biskaps — JAUNO SIRŽU LIKTEŅI, atmiņu stāsts	$ 4.80
Fr. Skuja — ZELTA RAKTUVES, vēst. romāns	$ 4.00
JŪLIJS FELDMANIS	$ 3.
ASPAZIJAS LIRIKA (izlase)	$ [illegible]
ASPAZIJAS DRĀMA I daļa	$ 8.60
Latviešu tautas teikas un pasakas II d. ..	$ 7.80
L. Druva — PA SAULAINĀM TEKĀM, illustr. izd. ..	$ 3.50
A. Lūsis — MŪŽĪBA, relig. dzejas antoloģija	$ 3.60
O. Ritums — ABC — ES IZKRĀSOJU (bērniem)	$ 1.00
A. Rasa — CEĻA MEKLĒTĀJI, rom.	$ 3.50
E. Ardenss — ROBI PARADĪZES VĀRTOS, rom.	$ 4.50
M. Stāraste - Barvika — PINTIĶU CIEMS, bērnu gr.	$ 2.80
Īru pasaka — RŪĶIS UN GOVS, ill. bērnu grāmata	$ 1.75
T. Zeltiņš — ANTIŅŠ AMERIKĀ MEKLĒ LĪGAVU, rom	$ 4.50
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romāns	$ 3.80
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DIEVS DARA	$ 4.25
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti	$ 3.50
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXODUS, rom.	$ 5.95

Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 ¢ pasta izdevumiem.

DV GRĀMATNĪCĀ, 491 College St.,
Toronto 4, Ont.
LATVIEŠU NAMĀ,

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: ....

Mr., Mrs., Miss ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai / pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 9.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

SAV. VALSTĪS sazināties ar:
V. IRBI, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y., 10466.
JĀNI LĀCI, 33 - 27 - 91st. Street, Jackson Hts, 72 N. Y.
A. LIBIETI, 2528 W. Becher St. Milwaukee 15, Wisc.
J. EZERGAILI, 12102 Miles Ave, Cleveland 5, Ohio.
V. HERMANI - DALY, 368 Heine St., Elgin, Ill.
V. MIKELSONU, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.
V. ZIRNĪTI, 4771 - 3 Mile Rd., N. E., Grand Rapids, Mich. 49 05.
J. KONOPORI, 928 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa., 19 47.
R. Dīķi, R. 2, Waverly, Ohio.
J. LAZDIŅŠ, 5530 Indianola Ave., Indianapolis 20. Ind.

KANADĀ:
J. GAILĪTI, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
H. GREBLI, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.
R. EFNERI, 59 Langarth St., E. London, Ont.
J. RONI, 55 Woodward Ave., Brampton, Ont.
M. ĶIVITI, 236 First Ave., Ottawa, Ont.
DVF Grāmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London.

ZVIEDRIJĀ:
DV Stokholmas nodaļu, P. O. 220, Stockholm.

VĀCIJĀ:
A. MEŽALS, 44 Münster/Westf., Grevenerstr. 80.

SPORTA SVĒTKI MANSFILDĀ

DVF Mansfildas nodaļas sporta kopas rīkotie 4. sporta svētki tā pulcināja sacensoņus arī no tālākiem novadiem, lai draudzīgā garā cīnītos par ceļojošajiem kausiem galda tenisā un šautriņu sviešanā, tāpat par Anglijas DVF meistartitulu novusā. Sarīkojumā pārstāvētas bija Vidusanglijas un Ziemeļanglijas novadu DVF nodaļas.

Galda tenisā par DVF Mansfildas nodaļas sporta kopas dāvāto ceļojošo kausu sacentās 4 komandas. Pēc spraigām cīņām savu pārākumu atkārtoti apliecināja Bradfordas Trimdas A vienība (A. Pētersons, V. Lazdiņš un V. Eksts), atstājot 2. vietā savu B vienību, 3. Česterfildu un 4. Lesteru. Vairāku spēlētāju saslimšanas dēļ mājinieki šoreiz sacensībā nepiedalījās. Pirmo reizi notika sacensības jauniešu komandām līdz 18 gadu vecumam, piedaloties 3 vienībām. Arī te uzvarēja bradfordieši, 2. vietā palika Mansfilda un 3. Notinghama.

Sīvi risinājās cīņas šautriņu sviešanā, kur sacentās 5 vienības. Finālā tikās Mansfilda ar Derbiju, kas katra bija piedzīvojusi pa zaudējumam. Izšķirošajā spēlē sekmīgāki izrādījās mansfildieši (M. Lilienblats, L. Grustiņš, E. Butkāfers, A. Pulers un J. Grasis), iegūstot uz vienu gadu DVF ceļojošo kausu. Pērnā gada uzvarētāji — Donkāsteras spēlētāji — šoreiz nebija „formā." Tā 2. vietu ieguva Derbija, bet 3. un 4. dalīja Lestera ar Donkāsteru.

Negaidīti kupls dalībnieku skaits (20) piedalījās individuālajās novusa meistarsacīkstēs. Meistara godā tika A. Pulers (Mansfilda), atkārtojuma spēlēs pieveicot savu sīvāko sāncensi A. Pētersonu (Bradforda). 3. vietu izcīnīja E. Mierkalns (Česterfilda). Arī novusā šogad, startējot 7 dalībniekiem, pirmo reizi notika sacensības jauniešiem līdz 18 gadiem. Kā jaunajiem vēl trūka spēles prasmē, to atsvēra patiesa aizrautība. Uzvarēja K. Dankbārs (Notinghama), 2. A. Veichelis (Notinghama) un 3. I. Lauks (Bradforda).

Sacensības norisinājās gludi, par ko atzinība pienākas techniskajiem vadītājiem — galda tenisā J. Plūmem, šautriņu sviešanā E. Pumpainim, A. Kalniņam un R. Ābelam, bet novusā K. Apinim. Pēc spēļu nobeiguma balvas uzvarētājiem pasniedza DVF sporta vadītājs A. Freimanis. Viņš apbalvoja arī Mansfildas nodaļas interno turnīru uzvarētājus — A. Puleru, L. Grustiņu un E. Butkāferu šautriņu sviešanā, bet M. Lilienblatu, A. Puleru un K. Apini novusā.

—gs.

LP 1

Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;
E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars BĒRZI; A. Kalniņš SVEŠUMĀ KLĪSTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Zīverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅĀ, solo E. Zīverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BĀLELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LP 2

Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters;
K. Baumanis DIEVS SVĒTI LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Zīverte; A. Kalniņš ŪDENSROZU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDĀT MĀKU, DANCOT MĀKU, solo E. Jaunviksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CĪRUĻA VEDĪBAS solo E. Zīverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 5

Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I karaliskais diriģents Sixten Ehrling;
Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svīta: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6

Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris; Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GINTAM I, II — Elzas Ķezbers teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja piegulā,Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvīds Norītis.

LIGO LP 021

J. Reinholds LĪGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LĪGO DZIESMU VIRKNE, L. Vīgnera koris, diriģents L. Vīgners; LĪGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Ķepītis LĪGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA, t. dz.; A. Jurjāns PŪT, VĒJIŅI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., solo H. Ozolītis, diriģents L. Vīgners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; J. Kalniņš PŪRI PŪRI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš; A. Kalniņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, SPUĻGACIT', Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVĒR ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns; E. Dārziņš MANA LAIME, Artūrs Vanags, tenors; M. Zariņš KĀ ZAGŠUS, Zermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBEŠI IET; J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork. DUKNU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vīgnera koris, diriģents Leonīds Vīgners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIECU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LĪGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis GULĒJU GULA ĀBOLĀ; KAD PĀRNĀKSI, BĀLELIŅ; V. Kaminskis BĒDA MANA, LIELA BĒDA; A. Jurjāns CŪCI, MANA LĪGAVIŅA, T. Kalniņa koris, diriģents Teodors Kalniņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS, vīru koris, diriģents J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I.Kalniņš JĀ, JORIŅA, TU MAN DOTU, lībiešu t. dz.,vokāls un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRĪTA SAULE LĒCA; A Kalniņš ES SAVAI MĀMIŅAI, solo L. Pēsla; E. Melngailis LABS ZIRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLĪK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM, T. Kalniņa koris. Diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUNI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Vīru vokāls kvartets, 4 tautas dejas: DANCOT GĀJU AR MEITĀM. Vokāls un instrumentālais ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LĪKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris; I. Kalniņš SILAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

DV Grāmatnīcā

491 College St, Toronto 4, Ont

CENA $6.00 + 3% PST.

VIKINGS ČIKAGĀ...

(Pārnesums no 1. lpp.)

— Lielbritanija, Rietumvācija, Italija un Japāna. Padomju ideologi ieskata, ka šī divu vidus zonu teorija apgriež Ļeņina imperiālisma teoriju otrādi, tāpēc pastāv aizdomas, ka Mao teorija ir īstenībā mēģinājums ielenkt Pad. savienību, jo vislielākās bailes Kremlī pastāv no apvienotās Eiropas nākotnes izredzēm, ja tā sadarbotos ar Tālo austrumu spēkiem, kuŗos ietilptu sarkanā Ķīna ar Japānu.

Prof. Birgers Nērmans bija vienīgais, kas šajā konferencē tuvāk pievērsās Baltijas valstu jautājumam, kā nesen dibinātās Baltijas jūŗas apvienības (Mare Balticum) priekšsēdis, par kuŗu viņš paskaidroja: „Zemes ap Baltijas jūŗu ir īpata vienība, kuŗu iedzīvotāji saistīti gan etniskām, gan kultūrālām, saimnieciskām un politiskām saitēm jau tūkstošiem gadu. Šajā vienībā ietilpst dāņi, zviedri, somi, igauņi, latvieši un lietuvieši, kuŗiem vēlāk pievienojušies arī vācieši un kopš viduslaikiem pa daļai pat poļi. Bet krievus nekādā ziņā šai vienībai nevar pieskaitīt, kaut arī kopš 18. g. s. tiem pieder pieeja Baltijas jūŗai Somu jūŗas līcī. Krievu civilizācija tik krasi atšķiŗas no pārējo Baltijas jūŗas krastu apdzīvotājiem, ka tā aizvien pilnīgi noraidīta.

Pēdējais pasaules kaŗš dažu šo tautu dzīvē radījis tik milzīgas pārmaiņas, kā nekur citur pasaulē. Somijai pazaudējot Karēliju, tās lielākā iedzīvotāju daļa aizbēga, un viņu mājās tagad dzīvo krievi. Pēc Igaunijas, Latvijas un Lietuvas okupācijas šo zemju iedzīvotāji lielā skaitā deportēti uz Iekškrieviju un Aziju, bet krievi un āziāti iepludināti viņu vietā. Austrumvācijas iedzīvotāju skaits samazinājies masu slepkavību, izraidīšanas un bēgšanas rezultātā; to vietā tur tagad dzīvo poļi, kuŗu vairums paši ir savukārt bēgļi no Austrumpolijas. Austrumprūsijas ziemeļdaļā piespiedu kārtā nometināti miljons āziātu. Šīs milzīgās maiņas ievērojot, ir saprotams, ka nepieciešams rūpīgi un objektīvi studēt turienes pašreizējo situāciju, ietilpinot šais studijās arī krievu koloniālo politiku kā tās militārā, tā ekonomiskā un arī kultūrālā aspektā. Tāpat nopietni jāseko padomju centieniem pārkrievināt veselas tautas un pārvērst Baltijas jūŗu „Miera jūŗā", t. i. jūŗā, kuŗu pārvalda krievi.

Šī iemesla dēļ grupa vadošu personību no Vācijas, Dānijas, Zviedrijas, Somijas un igauņu, latviešu un lietuviešu bēgļiem nodibinājusi t. s. Baltijas jūŗas apvienību ar sēdekļiem Hamburgā un Stokholmā. Apvienība deklarē, ka Baltijas jūŗa ir bijis saistītājs faktors zemēm un tautām ap to, un tādā veidā tās kļuvušas par dabisku vienību — tik homogenu kā reti kur citur pasaulē tik lielas platības apjomā. Šai vienībai būtu nesadalītai jāiekļaujas Eiropas savienotās valstīs, kad tādas tiktu radītas. Tāpēc Baltijas jūŗas apvienība uzņēmusies aizstāvēt un attīstīt Baltijas jūŗas krastos dzīvojošo tautu kopējo kultūrālo mantojumu ar visiem rīcībā esošajiem miera līdzekļiem. Tā lūkos veicināt ciešu un draudzīgu sadarbību šo tautu vidū kā pētniecībā, tā mākslās, tā arī izglītībā, sportā u. t. t. Tāpēc Baltijas jūŗas apvienība paredzējusi rīkot konferences dažādās zemēs, panākt savstarpēju lektoru un studentu izmaiņu, organizēt ceļojošas mākslas izstādes u. t. t.

Ik gada ceturksnī biedrība publicēs arī savu žurnālu „Mare Balticum". Pirmo numuru paredzēts izdot maijā vai jūnijā; paraugnumurs vācu valodā ar nosaukumu „Ostseegesellschaft" jau laists apgrozībā. Žurnāla saturā būs raksti, kas attiecas uz Baltijas jūŗas krastu apdzīvojošu tautu kopējo pagātni, tagadni un nākotni. Tematu te netrūks, jo apskatāmi jautājumi kā ģeografijā, tā archaioloģijā, vēsturē, reliģijā, likumdošanā, mākslā, etnoloģijā u. t. Redaktori centīsies uzturēt iespējami lielāko objektīvitāti un zinātnisko pieeju. Žurnāls iznāks vai nu angļu, vācu, franču vai kādā skandināvu valodā ar pievienotiem kopsavilkumiem citās valodās.

Prof. Johanness Pauls (Hamburga, agr. Greifsvaldes univ. Nordic institūta vadītājs) iesniedzis plānu, pēc kuŗa Baltijas jūŗas apvienība cer nodibināt arī Baltijas akadēmiju. Tai būtu atsevišķi institūti Vācijai, Dānijai, Norvēģijai, Zviedrijai, Somijai un kopējs institūts Igaunijai, Latvijai un Lietuvai. Katram no šiem institūtiem būtu savs vadītājs un lekcijas tiktu pasniegtas attiecīgā valodā. Pēc pašreizējā plāna akadēmiju paredzēts dibināt Libekā. Šo ļoti plašo un prasīgo plānu Baltijas jūŗas apvienība cer īstenot vairāku pakāpju veidā."

☆

„Bet kas gan būtu Mare Balticum bez Vox Balticum?" pēc izsmeļošas intervijas ar prof. Nērmanu iejautājās Čikagas LA reportieris un pastāstīja par latviešu jauniešu projektēto radiokuģi „Baltijas Balss". 76 gadu jaunā vīkinga acis iemirdzējās un viņš iesaucās: „Bet tā taču ir brīnišķīga ideja!" Bez pārdomāšanas viņš apsolīja tai savu atbalstu, pieprasot par to arī rakstu žurnālam „Mare Balticum". Reportieris devās mājās sajūsmināts, bet arī samulsis, ja nu prof. Nērmans saka, ka visas tautas ap Baltijas jūŗu gadu tūkstošiem ilgās mijiedarbes dēļ radniecīgas vismaz garā — kāpēc latviešu starpā tik grūti atrast vīkingus, līdzīgus šim mūsu tālredzīgajam zviedru draugam?

D. V.

Vai komūnisti gatavojas ofensīvai

Apmēram tai pašā laikā, kad ASV prezidents Džonsons Hopkinsa universitātē Baltimorā piedāvāja Ziemeļvietnamai beznoteikumu sarunas, pēdējās ministru prezidents Pfamvandongs piedāvāja sarunas ASV. Pfamvandongs prasīja visas Vietnamas territoriālās integritātes ievērošanu, un — līdz valsts apvienošanas brīdim — pakļaušanos 1954. gada Ženēvas nolīgumam, kas, starp citu, nozīmē ārvalsts kaŗaspēka aizliegšanu Vietnamā. Tālāk Pfamvandongs mudināja dienvidvietnamiešus atrisināt savas savstarpējās domstarpības sakarā ar nacionālās atbrīvošanas frontes principiem. Nacionālā atbrīvošanas fronte un komūnisms būtībā ir tas pats.

Cik var spriest no reakcijas Vašingtonā, Ziemeļvietnamas ministru prezidenta runai nebūs pat pietiekams iespaids, lai ASV valdība sāktu domāt par sarunām ar komūnistiem. Kamēr Džonsons piedāvā beznoteikumu sarunas, komūnisti grib, lai atzītu nacionālās atbrīvošanas frontes miera formulu.

No otras puses, Vašingtona aizrāda, ka ministru prezidenta Pfamvandonga runa bijusi daudz maigāka par Hočimina teikto; piekāpīgāki bijuši arī viņa noteikumi. Bet kā viens, tā otrs kategoriski noraida Apvienoto nāciju iejaukšanos pat starpnieka lomā sarunu noorganizēšanai. Tas runātu pretī 1954. gada Ženēvas nolīgumam.

Kamēr politiskā laukā pašreiz nav absolūti nekādu pazīmju par sarunu iespējamību starp ASV un Dienvidvietnamu no vienas un komūnistu partizāniem un Ziemeļvietnamu no otras puses, militārā laukā paredz lielus jaunumus. Jau ilgāku laiku manīta komūnistu spēku koncentrēšana Dienvidvietnamas ziemeļos un vidienē — amerikāņu flotes kājnieku galvenās bazes apkārtnē. Jāatceras, ka Indoķīnas kaŗš beidzās ar komūnistu frontālu uzbrukumu pret spēcīgo franču Diebienpū bazi. Vismaz ASV militārie lietpratēji sagaida, ka tagad tamlīdzīgs uzbrukums sagaidāms arī Dienvidvietnamas frontē. Acīm redzot, arī komūnistiem nav nekādu illūziju, ka kaŗš varētu beigties miermīlīgu sarunu ceļā.

Aktīvā kaŗa joslās uz zemes valda relātīvs klusums, kamēr gaisā kā amerikāņu, tā dienvidvietnamiešu lidmašīnas turpina uzbrukumus Ziemeļvietnamai.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI? Vai esat nokārtojuši abonementu?

✝

Naktī uz Pūpolu svētdienu aizgāja mūžībā mans mīļotais dzīves draugs un mūsu neaizmirstamais tēvs

ģen. Oskars Dankers

DZIMIS 1883. G. 26. MARTĀ IRLAVĀ, LATVIJĀ,
MIRIS 1965. G. 11. APRĪLĪ GRAND RAPIDOS, ASV.

Apglabāts 15. aprīlī Grand Rapidu Woodlawn kapsētas latviešu nodalījumā.

Mīlestība nekad nebeidzas. SIEVA, MEITAS UN DĒLS.

Latvieši trimdas kaleidoskopā

☆Austrālijas latvieši rosīgi veic priekšdarbus 4. jaunatnes dienām Melburnā no 20. — 23. maijam. Jaunatnes dienu programmā paredzēta tēlojumu virkne „Jaunietis piecu lielvalstu zemēs" — Vācijā, Zviedrijā, ASV, Japānā un Krievijā, teātŗa izrādes, modernas mūzikas vakars, tautas deju demonstrējumi, dzejnieku un rakstnieku priekšnesumi u. c.

☆16. maijā iesvētīs jauncelto Melburnas latviešu namu. Tai pašā vakarā namā pirmais uzvedums: Austrālijas latviešu teātris rādīs M. Zīverta viencēlienu „Divkauja." Latviešu namā notiks arī AL 4. jaunatnes dienu sarīkojumu lielākais vairums.

☆Melburnas firmā Ascon Pty, Ltd. strādā 10 latviešu. Firmas vicedirektors un inženieru daļas vadītājs ir inž. Alfreds Vanags. Projektu zīmēšanas daļā strādā A. un J. Bērziņi, A. Hermanovskis, A. Kenne, A. Lūsis, K. Mitkovs, DV darbinieks un LAA priekšsēža vietnieks V. Rolavs, R. Siliņš un viens „baltais zvirbulis" — latviete, techniskā darbiniece Zenta Kenigsvalde.

☆Sidnejas latvieši jau labu laiku apsveŗ sava dievnama iegādāšanas iespēju, pieejot šim jautājumam apsveicami praktiski: mēģinot panākt, lai baznīcas iegūšanā piedalās visas trīs vietējās ev. lut. latviešu draudzes. Pašlaik iespējams pārņemt kādu austrāliešu draudzes dievnamu Stratfildā par samērā nelielu cenu.

☆Rietumaustrālijas ūdeņi slēpj ne viena vien bojā gājuša kuģa atliekas, ar vecas zelta un sudraba naudas lādēm, ieročiem un citiem dārgumiem. Nesen Pertas latviešu zemūdens sporta klubs Melnais Oktopuss ziņoja, ka atrasts nogrimis kuģis Indijas okeānā, starp Frīmentlu un Rotnestas salu. Informācija par atradumu, fotografijas un paraugi nosūtīti Nacionālajam jūrniecības mūzejam Anglijā, lai noskaidrotu, vai tas holandiešu, angļu, amerikāņu vai citas tautas kuģis.

☆Inženieris Ojārs Maldavs, kurš strādā par projektēšanas inženieri Brūninga firmā, Linkolnā, ASV, ielicis arī savu daļu darba amerikāņu Germini - Titāna raķetē. Pēc viņa meta izgatavota īpaša ierīce, kas konstatē spiedienu raķetes degvielu tankos.

☆Izkliedētības un mazā skaita dēļ Dānijas latviešu bērniem nav rēgulāras sestdienas skolas. Tomēr Kopenhagenā dzīvojošie bērni prof. Ziedoņa Landava vadībā pulcējas gadā ap 10 reižu latviskām nodarbībām, kur arī šo to iemācās par mūsu tēvzemi. Marta beigās Kopenhagenā viesojās Dr. Vasko ar ģimeni no Zviedrijas, kas mazajiem sagādāja jauku pēcpusdienu ar deklamāciju un mūzikas priekšnesumiem.

☆Filmoperātors V. Lēmanis nesen Kopenhagenas DV sarīkojumā demonstrēja savas filmas Eiropas latviešu dzīves panorāma un Dziesmu svētki Hamburgā. Sevišķi patikusi pirmā, kur skatītāji varējuši vērot Minsteres latviešu ģimnazijas tapšanu, darbu laikraksta Latvija redakcijā, rakstnieku J. Jaunsudrabiņu makšķerējot, viņa darba istabu, Pēteri Ērmani Delmenhorstā, mākslinieku Soikanu, čellistu Ati Teichmani, ELJAs sanāksmi, invalidu mītni Bērzainē, nelaiķa archibīskapa T. Grīnberga pieminekļa iesvētī u. d. c.

☆DV organizācijas rīkotajā 3. jauniešu rakstu darbu sacensībā Anglijas mērogā šoreiz piedalījušies 18 jauniešu. Iesvētīšanas komisija (J. Miezītis, I. Kažociņš un A. Liepiņš) pirmās godalgas piešķīrusi Zilei Pālītei, Jānim Siliņam un Pēterim Vigantam. Visaktīvāk sacensībā piedalījušies Bradfordas latviešu skolas audzēkņi, kas rāda, ka mūsu skolas var daudz darīt šādu sacensību veicināšanā. — Šai pašā sacensībā ASV mērogā piedalījušies 16 dalībnieki. Jaunākajā grupā (8 — 13 g. v.) 1. godalga piešķirta Ivaram Lenšam, bet 2. godalgas Vijai Ūdenānei un Karmenai Edelbergai; vidējā grupā (14 — 17 g. v.) 1. godalgu ieguvusi Zane Balka un 2. godalgu Dace Dindone. Vecākajā grupā (līdz 21 g.) dalībnieku nebija. Interesanti piebilst, ka divas dalībnieces no Vācijas savus darbus bija nosūtījušas uz ASV, kuŗus nācās nosūtīt pēc piederības Vācijas godalgošanas komisijai...

STRĀDNIEKU PARTIJAS AKCIJAS CEĻUSĀS

Kad pagājušā gada decembrī Anglijas ministru prezidents Vilsons viesojās Vašingtonā, politiskais ledus zem viņa kājām bija ārkārtīgi plāns. Niecīgais vairākums parlamentā apdraudēja viņa valdības noturēšanos, angļu tirdzniecība bija sarukusi un nācās nopietni domāt par mārciņas devalvāciju.

Pagājušā nedēļā Vašingtonā viesojās gluži cits Vilsons. Viņa partijas popularitāte strauji aug, saimnieciskā dzīve iet uz augšu, mārciņai briesmas nedraud, un Vilsons grib lielāku teikšanu sabiedroto politikā. Ministru prezidents Vilsons Vašingtonā un Ņujorkā uzturējās tikai divas dienas. Kaut ar prezidentu Džonsonu viņš pārrunāja Vietnamas kaŗu, viņa brauciena galvenais iemesls tomēr bija pārliecināt amerikāņu financistus, ka angļu mārciņai briesmas nedraud un ka devalvācija nenotiks.

U TANTS CILDINA FULBRAITU

Saucēja balss tuksnesī, — senātors Fulbraits prasa gaisa uzbrukumu pārtraukšanu Ziemeļvietnamai. Pēc Senāta ārlietu komisijas priekšsēža domām, šāds eksperiments veicinātu ātrāku sarunu sākšanu ar komūnistiem un drīzāku Vietnamas kaŗa pārtraukšanu.

AN ģenerālsekretārs U Tants cildināja Fulbraita politisko domāšanu, bet uzbrukumus tas neapstādinās. Tādu pašu priekšlikumu kādā runā Filadelfijā 2. aprīlī bija izteicis Kanadas ministru prezidents Pīrsons.

Par tālākiem Kanadas plāniem šīs nedēļas sākumā ar ģenerālsekretāru U Tantu runāja ārlietu ministrs Martins. Pēdējam nebija nekā jauna, ko piedāvāt Vietnamas jautājumā, bet Kanada tāpat kā citas iejauktās valstis sāk kļūt nemierīga par ilgo kaŗaspēka turēšanu Kipras salā. Kanadiešiem tur stacionēti 1.200 vīru, kas valstij izmaksā 400.000 dolaru. Un Kipras problēma tuvāk atrisinājumam nav pievirzījusies.

Kosīgins brīdina...

(Pārnesums no 1. lpp.)

tušo un ievainoto; financiāli Francijas valsts kasei tas izmaksāja fantastiskus piecus biljonus dolaru.

1954. gada konferencē nolēma sekojošo: gar 17. paralēli sadalīt Vietnamu komūnistu Ziemeļvietnamā un nekomūnistu Dienvidvietnamā, šādam stāvoklim paliekot spēkā līdz vispārējām vēlēšanām 1956. gada jūlijā, kad komūnisti cerēja sagrābt visu valsti savās rokās. Tālāk vienojās noliegt jaunu ārvalstu kaŗaspēka vienību un ieroču iepludināšanu Vietnamā, tāpat Vietnamas piedalīšanos jebkādā militārā aliansē. Un treškārt, — vienojās nodibināt trīs valstu kontrolkomisiju, kuŗā darbotos Kanada, Indija un Polija un kuŗas pienākums būtu raudzīties, lai konferences lēmumus izpildītu.

Bet Ženēvas konference Vietnamai mieru neatnesa. Saigona un Vašingtona pārmeta komūnistiem nepārtrauktu bruņošanos. Hanoja atbildēja ar pārmetumiem, ka Dienvidvietnama kavējas ar vēlēšanām un nekā nedara saimnieciskās dzīves normālizēšanai starp abām valsts daļām. Ceļš uz militāru konfliktu bija pavēries.

Vietnamas atrisinājums ir politisks. Tā kā komūnisti grib valdīt visā Vietnamā, kamēr amerikāņi vēlas neatkarīgu Dienvidvietnamu vai vismaz ar draudzīgu valdību, vienīgais atrisinājums liekas visas valsts neitrālizēšana, kā bija paredzēts 1962. gadā Laosā, bet ne ar sevišķi spīdošiem rezultātiem.

Bet pašreiz stāvokļa attīstība sarunu virzienā apstājusies. Pad. savienības ministru prezidents Kosīgins pagājušās nedēļas nogalē brīdināja ASV, ka gaisa uzbrukumu turpināšana pret Ziemeļvietnamu un gāzu lietošana pret komūnistu partizāniem var novest pie atmaksas uzbrukumiem ar tādiem pašiem paņēmieniem. Kosīgins uzsvēra, ka neatbildīgā Vašingtonas politika Vietnamā soli pa solim ved tuvāk uz plaša apmēra konfliktu. Prezidenta Džonsona Baltimoras runu Kosīgins pilnīgi ignorēja un pateica, ka par Vietnamu runāt varēs vienīgi pēc amerikāņu gaisa uzbrukumu pārtraukšanas. „Nav jāaizmirst," sacīja Kosīgins, „ka ASV vairs nav moderno ieroču monopols." Ja gāze esot lietota bez Baltā nama ziņas, — uztraucās Kosīgins, — stāvoklis ar to palicis vēl draudīgāks, jo militāristiem atstātas brīvas rokas bez valdības ziņas un piekrišanas.

Jāpieņem, ka ar Kosīgina runu prezidenta Džonsona piedāvājums beznoteikumu sarunām uzskatāms par noraidītu. Kosīgins nedomā, ka Džonsons būtu piedāvājis beznoteikumu sarunas, ja ASV turpina bumbot Ziemeļvietnamu un solās kaŗu novest līdz galīgai uzvarai.

Vašingtonā Džonsona politikai Vietnamā uzticību izteica ne tikai viņa divi galvenie ministri Rasks un Maknamara, bet arī Senāta republikāņu vadītājs Dirksens, nolemjot, ka pašreiz nav īstais brīdis Ziemeļvietnamas bumbošanās pārtraukšanai, ko to ieteica Senāta ārlietu komitejas priekšsēdis Fulbraits.